... que me clara ...
acertiniento ...
mi ... señor ...
...
quanto pudieser ...
de ... a mañana ...
quando de la ...
...
y asi ... todos sus negocios
2 ... 2 ...
2 maravedis ... 2 ... 2

Domin[illegible] cum veniemus [illegible]
[illegible] nobis dare [illegible]
[illegible]

Es de la casa de Probacion de
S. Luis de Sevilla.

D. AND. ALCIATI EMBLEMATA DENVO AB ipso Autore recognita, ac quæ desiderabantur, imaginibus locupletata.

Accesserunt noua aliquot ab Autore Emblemata suis quoque eiconibus insignita.

LVGDVNI, APVD GVLIELMVM ROVILL.

M. D. LXVI.

Expurgato conforme al Cathalogo de 1640 por Comision de los S.res Inquisidores = Joseph de Tañas

AD LECTOREM.

EMBLEMATA illa pulcherrima Andreæ Alciati, Patricij Mediolanensis, Iurisconsultorum eloquentissimi, & eloquentium iurisconsultissimi, quæ vir ille nunquã ab literis feriatus, dũ à seuerioribus legum studiis respirat, & humanæ literaturæ Musis amœnioribus recreatur, ludendo effudit ἀφοριστικῶς, ϗ ἀνακολούθως, prout varium, vel sensibus externis, vel commẽtationibus internis, sese offerebat argumentum. Ea nos sub generalibus præcipuarũ rerũ capitibus in locos cõmunes, tanquam in certas classes digesseramus: à summis, ad ima progredietẽs. Non eo sanè consilio, vt Autore ipso in œconomia sui operis, aut diligẽtiores, aut concinniores videri studeremus: sed vt illius lusus, in cõmunes vsus adduceremus, eius operis duplici habita ratione, voluptatis nimirum, & vtilitatis. Priore quidẽ, vt speciosior quædã operis forma extaret oculis legentiũ, singula suo quoq; collocata loco considerantiũ. Composita namq; sparsis, & ordinata confusis, fere solẽt apparere pulchriora. Altera autẽ, vt facilior, & promptior esset quærẽtib⁹ inuẽtio. Etenim expeditius

est, diuersi res generis in suum quasque ordinem & locum dispositas: quàm in turbam, temere congestas inuestigare, si quando ijs opus habemus utendi. Porrò usus Emblematum, præter gratiam, ac voluptatem ex iucunda nouitate, quæ tædium leuat, breuem sententiæ argutiam, quæ animum pungit, numerosam versuum suauitatem, quæ aures mulcet, τῶν ευθετῶν picturam non inanem, quæ oculos pascit. Etiam ille (inquam) usus est, ut quoties rebus vacuis complementum, nudis ornamentum, mutis sermonem, alogis rationem tribuere, aut certè affingere velit quispiam, is ex Emblematum libello, tanquam ex promptuario instructissimo habeat quod domesticis parietibus, vitreis fenestris, auleis, peristromatis, tabulis, vasis signis, anulis sigillaribus, vestimentis, mensæ, fulcro, armis, gladio, supellectili denique omni, nusquam non inscribere, & impingere possit: ad hoc scilicet, ut usquequaque loquax, & aspectu iucunda sit rerum ad usum communem spectantium facies. Quare & ipse Alciatus, sua hec epigrammata appellatione conuenientissima inscribi voluit Emblemata. Sunt enim Emblemata vermiculata opera ex tessellis insititiis apta & composita, interprete Budæo, quod & ipsa vocabuli Græci origo ostendit. Verùm quum hæc omnia superiore editione præsti-

tissemus, ecce aliquot noua Emblemata ad nos mittuntur, ab Autore ipso superioribus addita. Hæc in suum & proprium quaq; ordinem veluti superiora redegimus: quibus etiam, & aliis nonnullis prioribus, in quibus imagines desiderabantur, figuras appinximus, quoad fieri potuit, aptissimas. Superiora etiam Emblemata partim immutauit Autor ipse, partim emendatiora, & melius conformata reddidit. Quæ omnia postrema hac nostra editione in opus vnum, quod quanto locupletius, tanto sit perfectius, exhibemus. Quisquis igitur & sententiæ breuis acumine, & festiua imagine res suas decorare volet: ex hoc libello abunde habiturus est, vnde sibi desumat quod ad rem quamlibet accommodari posse videatur, idque promptissime, & facilime, adaptato nimirum suo commento ad summa rerum genera, & singulas generum formas suo quasque ordine dispositas, iuxta rerum naturalem seriem, & vsum communem. Quarum etiam index tabula subiecta est operi vniuerso, à multis, & magnis, quibus vitiatum erat, mendis expurgato, & planè restituto κατὰ τὸ αὐτόγραφον.

CLARISSI. VIRI ANDR. ALCIATI IN LIBRVM PRIMVM EMBLEmatum præfatio, ad Chonradum Peutingerum Augustanum.

❧

Dum pueros iuglans, iuuenes dum tessera fallit,
Detinet & segnes chartula picta viros:
Hæc nos festiuis Emblemata cudimus horis,
Artificum illustri signáque facta manu:
Vestibus vt torulos, petasis vt figere parmas,
Et valeat tacitis scribere quisque notis.
At tibi supremus preciosa nomismata Cæsar,
Et veterum eximias donet habere manus.
Ipse dabo vati chartacea munera vates,
Quæ (Chonrade) mei pignus amoris habe.

EMBLEM. DEDIC. I.

Ad Illustrîs. Maximil. ducem Mediol. super insigni ducatus Mediol.

Exiliens infans sinuosi è faucibus anguis,
Est gentilitiis nobile stemma tuis.
Talia Pellæum gessisse nomismata regem,
Vidimus, hisque suum concelebrasse genus.
Dum se Ammone satũ, matrẽ anguis imagine
Diuini & sobolẽ seminis esse docet. (lusam,
Ore exit, tradunt sic quosdam exitier angues,
An quia sic Pallas de capite orta Iouis?

Mediolanum. 2

Bituricis veruex, Heduis dat Sucula signum. 2
His populis patriæ debita origo mea est,
Quam Mediolanam sacram dixêre puellæ
Terram: nam vetus hoc Gallica lingua sonat.
Culta Minerua fuit, nunc est, vbi numine Tecla
Mutato matris virginis ante domum.
Laniger huic signum sus est, animálque biforme,
Acribus hinc setis, lanitio inde leui.

borgoña milan

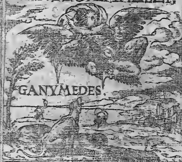
Nunquàm procrastinandum.

ALCIATÆ gentis insignia sustinet Alce,
Vnguibus & μηδὲν fert ἀναβαλλόμενος.
Constat Alexandrum sic respondisse roganti,
Quî tot obiisset tempore gesta breui?
Nunquam (inquit) differre volens, quod & indicat Alce
Fortior hæc dubitet, ocyor ánne siet.

DEVS, SIVE RELIGIO.

In Deo lætandum.

Aspice vt egregium puerum Iouis alite pictor
Fecerit Iliacum summa per astra vehi.
Quis ne Iouem tactum puerili credat amore?
Dic, hæc Mæonius finxerit vnde senex?
Consilium, mens atque Dei cui gaudia præstãt:
Creditur is summo raptus adesse Ioui.

Sapientia humana, stultitia est apud Deum.

Quid dicā? quonā hoc cōpellem nomine monstru
Biforme: quod non est homo, nec est draco?
Sed sine vir pedibus, summis sine partibus anguis
Vir anguipes dici, & homiceps anguis potest.
Anguē pedit homo: hominē eructauit & anguis,
Nec finis hominis est, initium nec est feræ.
Sic olim Cecrops doctis regnauit Athenis,
Sic & gigantes terra mater protulit.
Hæc vafrum est species, sed religione carentem,
Terrena tantum quique curet, indicat.

Ficta religio.

Regali residens meretrix pulcherrima sella,
Purpureo insignem gestat honore peplum.
Omnibus & latices pleno è cratere propinat,
At circum cubitans ebria turba iacet.
Sic Babylona notant: quæ gentes illice forma,
Et ficta stolidas religione capit.

7 Non tibi, sed religioni.

Isidis effigiem tardiùs gestabat asellus,
Pando verenda dorso habens mysteria.
Obuius ergo Deam quisquis reuerenter adorat,
Piásque genibus concipit flexis preces.
Ast asinus tantum præstari credit honorem
Sibi, & intumescit admodùm superbiens:
Donec eum flagris compescens dixit agaso,
Non es Deus tu (aselle) sed deum vehis.

Quà Dij vocant eundum. 8

In triuio mens est lapidum: supereminet illi
Trunca Dei effigies, pectore facta tenus,
Mercurii est igitur tumulus. Suspende viator
Serta Deo: rectum qui tibi monstrat iter.
Omnes in triuio sumus, atque hoc tramite vitæ
Fallimur, ostendat ni Deus ipse viam.

In omni actu sequenda est natura Dux optima, quæ Dei est ordinatio & vocatio.

VIRTVTES.

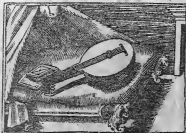
FIDES.

Fidei ſymbolum.

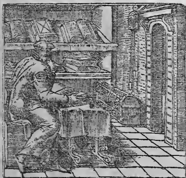
Stet depictus Honos Tyrio velatus amictu,
Eiuſque iungat nuda dextram Veritas.
Sitq́ Amor in medio castus: cui tempora circum
Roſa it, Diones pulchrior Cupidine.
Conſtituunt hæc ſigna fidem, reuerentia honoris
Quam fouet, alit Amor, parturitq́ Veritas.

Fœdera.

Hãc cithiaram, à lĕbi quæ forma halieutica fertur,
Vendicat & propriam Musa Latina sibi,
Accipe Dux: placeat nostrũ hoc tibi tẽpore munus
Quo noua cum socijs fœdera inire paras.
Difficile est, nisi docto homini, tot tendere chordas
Unáque si fuerit non bene tenta fidés,
Ruptáve (quod facile est) perit omnis gratia cõchæ,
Illéque præcellens cantus, ineptus erit.
Sic Itali coẽunt proceres in fœdera, concors
Nil est quod timeas, si tibi constet amor.
At si aliquis desciscat (vti plerunque videmus)
In nihilum illa omnis soluitur harmonia.

11. Silentium.

Cùm tacet haud quicquã differt sapiẽtibus amens:
Stultitiæ est index linguaq; , vóxque suæ.
Ergo premat labias: digitóque silentia signet:
Et sese Pharium vertat in Harpocratem.

Prudentiam hominis, aut stultitiam, sermo arguit.

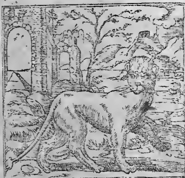
Non vulganda consilia.

Limine quod cæcò, obscura & caligine monstrum
Gnosiacis clausit Dædalus in latebris:
Depictum Romana Phalanx in prælia gestat,
Semiuiróque nitent signa superba boue,
Nósque monent, debere ducum secreta latere
Consilia: autori cognita techna nocet.

Consilia in rebus maximè bellicis sunt occultanda.

13 Nec quæstioni quidem cedendum.

Cecropia effictam quam cernis in arce Leanam,
Harmodii (an nescis hospes?) amica fuit.
Sic animum placuit monstrare viraginis acrem
More feræ, nomen vel quia tale tulit.
Quòd fidibus contorta, suo non prodidit ullum
Indicio, elinguem reddidit Iphicrates.

Meretricis exemplo amatoribus etiam per tormenta fide, constantiæ plusquam virilis ostenditur imago.

Conſilio, & virtute Chimæram ſuperâri, id eſt, fortiores & deceptores. 14

Bellerophon (vt fortis eques) ſuperare Chimæram
Et hic potuit ſternere monſtra ſoli.
Sic tu Pegaſeo vectus petis æthera pennis:
Conſilioque animi monſtra ſuperba domas.

Bellerophontis fabula, qui Chimærã inacceſſum monſtrum ſuperauit: docet dextima conſilia viribus præſtare in iis conficiendis, quæ difficillima videntur.

15 Vigilia, & custodia.

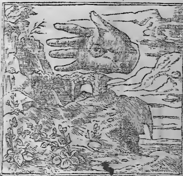

Instantis quòd signa canens det gallus Eoi,
Et reuocet famulas ad noua pensa manus:
Turribus in sacris effingitur, area mentem
Ad superos peluis quòd reuocet vigilem,
Est leo, sed custos oculis quia dormit apertis,
Templorum idcirco ponitur ante fores.

Duobus istis Animalium Agalmatis ad templa statutis, admonetur Ecclesiasticus Pastor, gregem sibi commissum vigilantissimè custodire.

Νᾶφε καὶ μέμνασ' ἀπιστεῖν, ἄρθρα ταῦτα τῶν φρενῶν 16

Sobriè viuendum: & non temerè credendum

Ne credas, ne (Epicharmus ait) non ſobrius eſto
Hi nerui, humana membráque mentis erunt:
Ecce oculata manus credens id quod videt. Ecce
Pulegium, antiquæ ſobrietatis olus,
Quo turbam oſtenſo ſedauerit Heraclitus,
Mulſerit & tumida ſeditione grauem.

Ebrietatis temulentia, & credulitatis temeritas, à ſapiente abſint. Oculus in vola manus, Certitudo eſt rerum ſenſu perceptarum. Pulegium vero ſiti, & vinolentiæ contrarium.

Πῦ παρέβην? Τί δ' ἔρεξα? Τί μοι δέον, οὐκ ἐτελέσθη?

17 Quid excesi? quid admisi? quid omisi?

Italica Samius secta celeberrimus autor
Ipse suum clausit carmine dogma breui,
Quò præter gressus? quid agis? quid omittis agendum?
Hanc rationem vrgens reddere quenq; sibi,
Quod didicisse gruum volitantū ex agmine fertur,
Arreptum gestant quæ pedibus lapidem,
Ne cessent, neu transuersas mala flamina rapient.
Qua ratione hominum vita regenda fuit.

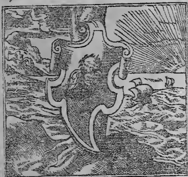
Prudentes, Problema.

Iane bifrons, qui iam tranſacta, futuráque calles,
Quíque retro ſannas (ſicut & antè) vides,
Tot te cur oculis, tot fingunt vultibus? an quòd
Circunſpectum hominem forma fuiſſe docet?

Sapientia ſedem habet in capite. Proinde biceps Ianus ſapientem ſignat: cui eſt præteritorum memoria, & futurorum prouidentia.

 Prudens, magis quàm loquax.

Noctua Cecropijs insignia præstat Athenis,
Inter aues sani Noctua consilij.
Armiferæ meritò obsequijs sacrata Mineruæ est,
Garrula quo cornix cesserat antè loco.

Noctua tacitæ prudentiæ nota erat Athenis, sapientiæ studio nobilibus. Nam vt noctua parum admodum vocalis est, at in tenebris oculatissima. Sic & prudens verborum vir est paucorum, & in obscuris perspicax.

Maturandum.

Maturare iubent properè, & cunctarier omnes.
Ne nimium præceps, neu mora longa nimis.
Hoc tibi declaret connexum echeneide telum,
Hæc tarda est, volitant spicula missa manu.

In omni actu necessaria est maturitas, virtus inter nimiam celeritatem, ac tarditatem media, quæ Echeneide, concha nauis remorante, & volucri iaculo figurantur.

24 Vino prudentiam augeri.

Hæc Bacchus pater, & Pallas communiter ambo
Templa tenent, soboles vtraque vera Iouis:
Hæc caput, ille femur soluit: huic vsus oliui
Debitus: inuenit primus at ille merum.
Iunguntur merito quod si qui abstemius odit
Vina: Deæ nullum sentiet auxilium.

Minerua doctorum ingeniorum præses, Bacchus vini, vtriusque largitor Deus. Bonum autem vinum acuit ingenium, si moderatè sumatur.

Prudentes vino abstinent. 2

Quid me vexatis rami? sum Palladis arbor:
Auferte hinc botros. virgo fugit Bromium.

Sapientes, præsertim fœminæ, à vino temperent.

In statuam Bacchi.

DIALOGISMVS.

Bacche pater: quis te mortali lumine nouit?
Et docta effinxit quis tua membra manu?
Praxiteles, qui me rapientem Gnosica vidit,
Atque illo pinxit tempore qualis eram.
Cur iuuenis, tenerâque etiam lanugine vernat
Barba, queas Pylium cùm superare senem?

Muneribus quandoque meis si parcere disces
Iunior,& forti pectore semper eris.
Tympana non manibus, capiti non cornua desunt.
Quos (nisi dementeis) talia signa decent?
Hoc doceo, nostro quod abusus munere sumit
Cornua:& insanus mollia sistra quatit.
Quid vult ille color membris pene igneus? (omen
Absit) an humanis vteris ipse focis?
Cùm Semeles de ventre parens me fulmine traxit
Igniuomo: infectum puluere mersit aquis.
Hinc sapit hic, liquidis qui nos bene diluit undis:
Qui non ardenti torret ab igne iecur.
Sed nunc me doceas quî vis misceri?& qua
Te sanus tutum prendere lege queat?
Quadrantē addat aquæ, calicem sumpsisse falerni
Qui cupit, hoc sumi pocula more iuuat.
Stes intra heminas: nam qui procedere tendit
Vltrà: alacer, sed mox ebrius inde furit.
Res dura hæc nimium, sunt pendula guttura, dulce
Tu fluis. Heu facilè commoda nulla cadunt.

Temulentia senium accelerat, sensus hebetat, intestina adurit. Quare vino exigua mensura parcendum, & idem aqua diluendum.

15

Gramen.

Gramineam Fabio patres tribuêre corollam,
Fregerat ut Pœnos Hannibalémque mora.
Occulit inflexo nidum sibi gramine alauda,
Vulgò aiunt, pullos sic fouet illa suos.
Saturno Martique sacrum, quo Glaucus adeso
Polybides, factus creditur esse Deus.
His meritò arguitur nodis tutela, salúsque
Herbáque tot vires hec digitalis habet.

25

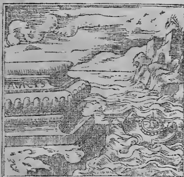
Nec verbo, nec facto quenquam lædendum.

Assequitur, Nemesisq́; virûm vestigia seruat,
Continet & cubitum, duráque fræna manu.
Ne malè quid faciat: néve improba verba loquari
Et iubet in cunctis rebus adesse modum.

Nemesis Dea est malè actorum, aut improbè dictorum vindex, cuius formido manum à maleficio, linguam a maledicto cohibet.

26 Tandem, tandem iustitia obtinet.

Æacidæ Hectoreo perfusum sanguine scutum,
Quod Græcorum Ithaco concio iniqua dedit:
Iustior arripuit Neptunus in æquora iactum
Naufragio, vt dominum posset adire suum.
Littoreo Aiacis tumulo nanque intulit vnda,
Quæ boat, & tali voce sepulchra ferit.
Vicisti Thelamoniade, tu dignior armis.
Affectus fas est cedere iustitiæ.

Etiam ferocissimos domari.

Romanum postquam eloquiũ, Cicerone perempto,
Perdiderat patriæ pestis acerba suæ:
Inscendit currus victor, iunxitque leones,
Compulit & durum colla subire iugum,
Magnanimos cessisse suis Antonius armis,
Ambage hac cupiens significare duces.

Nulla tanta est feritas, quæ non aut arte cicurari, aut vi domari possit, tam in belluis, quàm in hominibus.

Gratiam referendam.

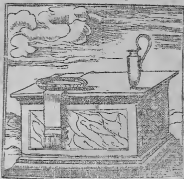

Aërio insignis pietate Ciconia nido,
Investes pullos pignora grata fovet.
Talidque expectat sibi munera mutua reddi,
Auxilio hoc quoties mater egebit anus.
Nec pia spem soboles fallit, sed fessa parentum
Corpora fert humeris, præstat & ore cibos.

Volucrum exemplo docentur homines, ἀντιπελαργεῖν quod est acceptam à parẽtibus educationem iisdem referre senio defectis.

Abstinentia.

29

Marmorea in tumulis vna stat parte columnæ
Vrceus, ex alia cernere malluuium est.
Ius hæc forma monet dictum sine sordibus esse,
Defunctum puras atque habuisse manus.

Iudex iustus à muneribus capiendis abstinet.

30 Bonis à diuitibus, nihil timendum.

Iunctus contiguo Marius mihi pariete, nec non
Sulbarcus, nostri nomina nota fori,
Ædificant bene nummati, satagúntque vel ultrò
Obstruere heu nostris undique luminibus.
Me miserũ, geminæ quem tanquã Phinea raptãt
Harpyiæ, ut propriis sedibus eyciant.
Integritas nostra, atque animus quæsitor honesti,
His nisi sint Zetes, his nisi sint Calais.

Signa fortium.

DIALOGISMVS.

Quæ te causa mouet volucris Saturnia, magni
Vt tumulo insideas ardua Aristomenis?
Hoc moneo: quantum inter aues ego robore præsto,
Tantùm Semideos inter Aristomenes.
Insideant timidæ timidorum busta columbæ,
Nos aquilæ intrepidis signa benigna damus.

Confictum est hoc Emblema in gratiam Caroli Imper. qui Aquilam in scuto gestat, ipsum comparans fortissimo & inuicto Duci Aristomeni Messenio.

32

Ἀνέχου καὶ ἀπέχου.

Et toleranda homini tristis fortuna ferendo est,
Et nimium felix sæpe timenda fuit.
Sustine (Epictetus dicebat) & abstine. oportet
Multa pati, illicitis absque tenere manus.
Sic ducis imperium vinctus fert poplite taurus
In dextro: sic se continet à grauidis.

Taurus validus, & ad Venerẽ potens, homini tamen longè infirmiori subseruiẽs, & à boue grauida abstinẽs, Patientiæ & continentiæ præbet exemplum.

In adulari nescientem. 39

Scire cupis dominos toties cur Thessalis ora
Mutet, & vt varios quærat habere duces?
Nescit adulari, cuiquámve obtrudere palpum,
Regia quem morem principis omnis habet.
Sed veluti ingenuus sonipes, dorso excutit omnem,
Qui moderari ipsum nesciat Hippocomon.
Nec sæuire tamen domino fas: vltio sola est,
Dura ferum vt iubeat ferre lupata magis.

Popularis rebellio ob iniquiorem Magistratus administrationem comitatur.

Obdurandum aduersus vrgentia.

Nititur in pondus palma, & consurgit in arcum,
Quò magis & premitur, hoc mage tollit onus:
Fert & odoratas bellaria dulcia glandes,
Quas mensas inter primus habetur honos.
I puer, & reptans ramis has collige, mentis
Qui constantis erit, præmia digna feret.

Quibuscunque aduersis obueniẽtibus, bene cœpta non sunt omittenda, quin constanter peragẽda, ad fœlicis euentus finem.

Omnia mea mecum porto. 35.

Hunnus inops Scythicique miserrimus accola pōti
Vstus perpetuo liuida membra gelu.
Qui Cereris non nouit opes, nec dona Lyæi,
Et pretiosa tamen stragula semper habet:
Nam murina illum perstringunt undique pelles,
Lumina sola patent, cætera opertus agit.
Sic furē haud metuit, sic ventos tēnit & himbres,
Tutus apudque viros, tutus apudque deos.

36 Concordiæ symbolum.

Cornicum mira inter se concordia vita est,
Mutua státque illis intemerata fides.
Hinc volucres hæc sceptra gerunt: quòd scilicet oẽs
Consensu populi stántque, cadúntque duces:
Quem si de medio tollas, discordia præceps
Aduolat, & secum regia fata trahit.

Hoc illud est quod Sallustianus Micipsa dixit, Concordia res paruæ crescunt, discordia magnæ dilabuntur.

Concordia.

37

In bellum ciuile duces cùm Roma pararet,
Viribus & caderet, Martia terra suis:
Mos fuit in partes turmis coëuntibus easdem,
Coniunctas dextras mutua dona dari.
Fœderis hæc species: id habet Concordia signum:
Vt quos iungit amor, iungat & ipsa manus.

Ciuilis fidei commune signum est Dextram iungere dextræ.

Concordia insuperabilis.

Ter geminos inter fuerat concordia fratres,
Tanta simul pietas mutua, & vnus amor:
Inuicti humanis vt viribus ampla tenerent
Regna, vno dicti nomine Geryonis.

Concordia inuictos facit vniuersos, qui singuli debiles forent.

Vnum nihil, duos plurimùm posse.

Laërtæ genitum, genitum quoque Tydeos vnà,
Hac cera expressit Zenalis apta manus.
Viribus hic præstat, hic pollet acumine mentis,
Nec tamen alterius non eget alter ope.
Cùm duo coniuncti veniunt, victoria certa est.
Solum mens hominem, dextráve destituit.

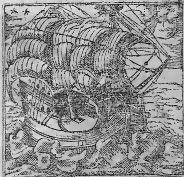
Maximis rebus gerendis, robur corporis, prudentia animi indiget: itidem & prudens animus, corporis viribus, & dexteritate opus habet.

40 Firmissima conuelli non posse.

Oceanus quamuis fluctus pater excitet omnes:
Danubiúmque omnem barbare Turca bibas.
Non tamen irrumpes perfracto limite: Cæsar
Dum Charlus populis bellica signa dabit.
Sic sacræ quercus firmis radicibus astant,
Sicca licet venti concutiant folia.

Hoc Emblema applaudit Carolo V. Imper. Qui Turcas Vienna Austrasiæ arcuit.

Innumeris agitur respub. nostra procellis;
Et spes venturæ sola salutis adest:
Non secus ac nauis medio circum æquore, venti
Quam rapiunt: salsis iámque fatiscit aquis.
Quòd si Helenæ aduentant lucentia sydera fratres
Amissos animos spes bona restituit.

Metaphora à naui tempestatibus acta, ad Remp. cõiurationibus vexatam, itémque à Dioscurorũ luminibus salutiferis, ad ciuitatum defensores, aut boni Principis, vel Gubernatoris aduentum. Qui Castoris & Pollucis ignes in tempestate gemini apparentes, proximam salutem nautis pollicentur.

42 In simulachrum Spei.

DIALOGISMVS.

Quæ Dea tam læto suspectans sydera vultu,
Cuius penicul is reddita imago fuit?
Elpidu fecêre manus. Ego nomen or illa,
Quæ miseris promptam Spes bona præstat opē.
Cur viridis tibi palla? quòd omnia me duce vernēt.
Quid manibus mortis tela refracta geris?

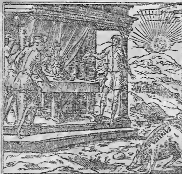
Quòd viuos ſperare decet, præcido ſepultis.
Cur in dolioli tegmine pigra ſedes?
Sola domi manſi volitantibus vndique noxis,
Aſcræi vt docuit muſa verenda ſenis.
Quæ tibi adeſt volucris? Cornix fidiſſimus oſcen,
Eſt bene cùm nequeat dicere: dicit, Erit.
Qui comites? Bonus euentus, præcepsq; Cupido,
Qui præeunt? Vigilum ſomnia vana vocant.
Quæ tibi iuncta aſtat? Scelerũ Rhamnuſia vindex,
Scilicet vt ſperes nil niſi quod liceat.

Spei deſcriptio, quæ lætum hominem reddit, aduſque mortem comitatur, nec etiam morte relinquit, quæ vnum eſt calamitoſis ſolatium, nihil non expectat, meliúſque ſemper in craſtinum, & ad votum ſibi ſomnia fingit. In ſumma iucundiſsima eſt, & optima comes niſi cum arrogantior eſt, & immodeſta. Spes namque ambitioſas, & immoderatas vlciſcitur vindex Nemeſis contraria temere, aut nimium ſperantibus.

44

In dies meliora.

Roſtra nouo mihi ſetigeri ſuis obtulit anno,
Hæcq́ꝫ cliens ventri xenia (dixit) habe.
Progreditur ſemper, nec retro reſpicit vnquam,
Gramina cum pando proruit ore vorax.
Cura viris eadem eſt, ne ſpes ſublapſa retrorſum
Cedat: & vt melius ſit, quod & vlterius.

Ruſtica cōparatio Porci in paſtu progredientis ad Carolum V. Impe. eiuſque ſymbolon VLTERIVS, quo oſtenditur, Semper in melius procedendum.

Illicitum non sperandum. 49

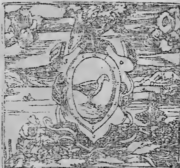

Spes simul, & Nemesis nostris altaribus adsunt,
Scilicet vt speres non nisi quod liceat.

Vltio vanas temerariorum spes præsumptas prosequitur.

46

PVDICITIA.

Porphyrio domini si incestet in ædibus uxor,
Despenditque animum, præq; dolore perit.
Abdita in arcanis naturæ est causa, sit index
Synceræ hæc volucris certa pudicitiæ.

VITIA.

In victoriam dolo partam.

Aiacis tumulum lachrymis ego perluo Virtus,
Heu misera albentes dilacerata comas.
Scilicet hoc restabat adhuc, vt iudice Greco
Vincerer: & causa stet potiore dolus.

A falsis iudicibus peruertitur ius, lacbrymantibus frustra bonis viris.

48 In fraudulentos.

Parua lacerta, atris stellatus corpora guttis
Stellio, qui latebras, & caua busta colit,
Inuidiæ, prauique doli fert symbola pictus.
Heu nimium nuribus cognita zelotypis.
Nam turpi obtegitur faciem lentigine quisquis,
Sit quibus immersus Stellio, vina bibat.
Hinc vindicta frequens decepta pellice vino,
Quam formæ amisso flore relinquit amans.

Dolus in suos.

Altilis allectator anas, & cærula pennis
Adsueta ad dominos ire redire suos.
Congeneres cernens volitare per aëra turmas
Garrulitate illarum se recipitque gregem,
Prætensa incautas donec sub retia ducat,
Obstrepitant captæ, conscia at ipsa silet.
Perfida cognato se sanguine polluit ales,
Officiosa alijs, exitiosa suis.

Anatum domesticarum sylvestres in laqueos illectantium similitudo cum Gandonibus suæ gentis proditoribus.

50 Maledicentia.

Archilochi tumulo insculptas de marmore vespas
Esse ferunt, linguæ certa sigilla malæ.

Iambographus Archilochus Græcus Poëta, maledicentissimus, repræsentat quemlibet vel verbo, vel scripto petulantem, cætera inutilem, cuiusmodi sunt vespæ, quæ magno cum murmure acriter pungunt. Cæterùm neque mel, neque ceram fingunt.

In receptatores ſicariorum.

Latronum furumq́; manus tibi ſæua per urbem
It comes, & diris cincta cohors gladijs.
Atque te mentis generoſum prodige cenſes,
Quòd tua complurẽs allicit olla malos.
En nouus Actæon, qui poſtquam cornua ſumpſit,
In prædam canibus ſe dedit ipſe ſuis.

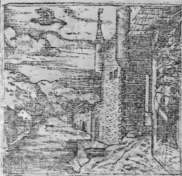
Falſæ nobilitatis affectatores, adulantum, & audaculorum, macherophoron turba ſtipati ſenſum hominis perdũt.

In adulatores.

Semper hiat, semper tenuem qua vescitur auram,
Reciprocat Chamaleon,
Et mutat faciem, varios sumitque colores,
Præter rubrum, vel candidum.
Sic & Adulator populari vescitur aura,
Hiánsque cuncta deuorat.
Et solum mores imitatur principis atros,
Albi, & pudici nescius.

Ei qui semel sua prodegerit, aliena credi non oportere.

Colchidos in gremio nidum quid congeris? eheu
Nescia cur pullos tam malè credis auis?
Dira parens Medaea suos saeuissima natos
Perdidit, & speras parcat vt illa tuis?

Qui malè rem priuatam administrarit, ei ne publica gubernanda credatur: Exemplo Hirundinis nidificantis in sinu Medaeae, quae cùm suos liberos occiderit, temerè illi suos pullos dat custodiendos Hirundo.

Temeritas.

In praeceps rapitur, frustra quoque tendit habenas
Auriga: effreni quem vehit oris equus.
Haud facile huic credas, ratio quē nulla gubernat,
Et temere proprio ducitur arbitrio.

Furor, & rabies.

Ora gerit clypeus rabiosi picta leonis,
Et scriptū in summo margine carmen habet;
Hic hominum est terror, cuius possessor Atrida
Talia magnanimus signa Agamemno tulit.

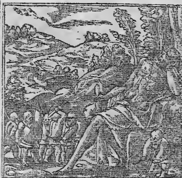
Militum immanitatem Sanguinariorum testantur, vel ipsa scuta, sæuissimarum belluarum imaginibus, crudeliúmque Sententiarum titulis figurata.

In temerarios.

Aspicis aurigam currus Phaëtonta paterni
Igniuomos ausum flectere Solis equos.
Maxima qui postquam terris incendia sparsit,
Est temerè insesso lapsus ab axe miser.
Sic plerique rotis Fortuna ad sydera Reges
Euecti, ambitio quos iuuenilis agit,
Post magnam humani generis cladémque, suamq́ue,
Cunctorum pœnas denique dant scelerum.

In eos qui supra vires quicquam audent.

Dum dormit, dulci recreat dum corpora somno,
Sub picea, & clauam cateráque arma tenet,
Alciden, Pygmaea manus prosternere letho
Posse putat: vires non bene docta suas,
Excitus ipse, velut pulices, sic proterit hostem,
Et seu implicitum pelle leonis agit.

Cum fortiori non est congrediendum.

Impoſsibile.

Abluis Æthiopem, quid frustra? ah desine: noctis
Illustrare nigræ nemo potest tenebras.

Vitia Naturæ siue animi, siue corporis: tolli non possunt.

Cuculi.

Ruricolas, agreste genus, plerique cuculos
Cur vocitent, quanam prodita causa fuit?
Vere nouo cantat Coccyx, quo tempore vites
Qui non absoluit, iure notatur iners.
Fert oua in nidos alienos, qualiter ille
Cui thalamum prodit vxor adulterio.

Cuculi (vt vulgus putat) non ii sunt, quorum vxores sunt impudicæ: At contrà qui alienis vxoribus, & thalamis incubāt. Vocabulo nimirum ab auis natura sumpto, qui in Currucæ nido sua oua ponit, ab alia aue fouenda.

Vespertilio.

Assumpsisse suum volucri ex Meneide nomen,
Socraticum autores Chœrephoonta ferunt.
Fusca viro facies & stridens vocula, tali
Hinc hominem potuit commaculare nota.

ALIVD.

Vespere quæ tantùm volitat, quæ lumine lusca est,
Quæ cùm alas gestet, cætera muris habet,
Ad res diuersas trahitur: mala nomina primũ
Signat: quæ latitant iudiciúmque timent.
Inde & philosophos, qui dum cœlestia quærunt
Caligant oculis, falsáque sola vident.
Tandem & versutos, cùm clàm sectentur vtrũque
Acquirunt neutra qui sibi parte fidem.

Ira.

Alcæam veteres caudam dixêre Leonis,
Qua stimulante iras concipit ille graues.
Lutea cùm surgit bilis, crudescit & atro
Felle dolor, furias excitat indomitas.

Ira rationem deturbat, atque ita hominem mutat in furiosam bestiam quæ sibi ipsi nocet.

In eum qui sibi ipsi damnum apparat.

Capra lupum non sponte, meo nunc vbere lacto,
Quod male pastoris prouida cura iubet.
Creuerit ille simul, mea me post vbera pascet.
Improbitas nullo flectitur obsequio.

Plerique eos, à quibus perdentur, alunt.

Fatuitas.

Miraris nostro quòd carmine diceris Otus,
Sit vetus à proauis cùm tibi nomen Otho.
Aurita est, similes, & habet ceu noctua plumas,
Saltantémque auceps mancipat aptus auem.
Hinc fatuos, captu & faciles, nos dicimus otos,
Hoc tibi conueniens tu quoque nomen habe.

Obliuio paupertatis parens.

Cùm lupus esuriens mandit ceruarius escam,
Præq; famè captum deuorat hinnuleum,
Respiciat, si fortè aliò, vel lumina vertat,
Præsentem oblitus quem tenet vngue cibum,
Quæritat incertam (tanta est obliuio) prædam.
Qui sua neglexit stultè, aliena petit.

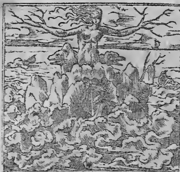
SVPERBIA.

En statuæ statua, & ductum de marmore marmor,
Se conferre deis ausa procax Niobe.
Est vitium muliebre superbia, & arguit oris
Duritiem, ac sensus, qualis inest lapidi.

Thebarum regina Niobe ob peruicacem superbiam mutata in duram è saxo statuam, sub figmento tegit potentum mulierum superbiam, tyrannidē, duritiem inflexā & frigiditatem implacabilē καὶ τὴν ἀναισθησίαν qualis est in rigēti saxo.

Impudentia.

Pubetenus mulier, succincta latrantibus infrà
Monstrorum catulis, Scylla biformis erat.
Monstra putantur auarities, audacia, raptus,
At Scylla est nullus cui sit in ore pudor.

Scylla monstro, aut rupe in mari, suprà ore virgineo, infrà caninis baubantum capitibus, notatur externa viri, vel fœminæ forma decora, quæ intus tribus est caninis rabida vitiis, Inuidia, Rapina, & improba audacia atque impudentia.

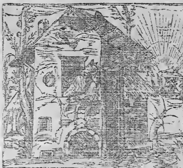
Φιλαυτία.

Quòd nimium tua forma tibi Narcisse placebat,
In florem, & noti est versa stuporis olus.
Ingenij est marcor cladésque Philautia, doctos
Quæ pessum plures dáque deditque viros.
Qui veterũ abiecta methodo, noua dogmata quærũt,
Nilque suas præter tradere phantasias.

Φιλαυτία efficit, vt sui ipsius admirator, melioribus aliorum operibus relictis, sua tantùm amet, & probet, idque non sine suo magno malo, qui florem sine fructu obtulit.

Garrulitas.

Quid matutinos Progne mihi garrula somnos
Rumpis: & obstrepero Daulias ore canis?
Dignus Epops Tereus, qui maluit ense putare,
Quàm linguam immodicam stirpitus eruere.

Vt Progne stupratore Tereo linguę plectro truncata in garrulam hirundinem versa fingitur: sic qui fari minus bene norunt, aut possunt: id magis malè affectant, & sunt ferè loquaciores, cæterisque obstrepentes.

INVIDIA.

Squallida vipereas manducans fœmina carnes,
Cuique dolent oculi, quæque suum cor edit,
Quam macies, & pallor habent, spinosaque gestat
Tela manu. Talis pingitur inuidia.

Inuidus suis pascitur virulentis cogitationibus, alterius bonũ ægrè videt, seipsum consumit, & lingua pungit maledictis aculeata.

LVXVRIA.

Eruca caripes redimitus tempora Faunus
Immodicæ Veneris ſymbola certa refert.
Eſt eruca ſalax, indéxque libidinis hircus,
Et Satyri Nymphas ſemper amare ſolent.

Hæc libidinis imago ſumpta eſt ab Erucæ herbæ (quæ Venerem ciet) & ſalacis hirci natura: Innuens libidinem in affectu ardere, in actu fœtere.

Luxurioſorum opes.

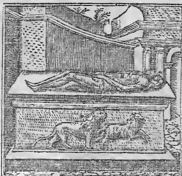

Rupibus aëreis ſummique crepidine ſaxi
Immites fructus ficus acerba parit,
Quos corui comedũt, quos deuorat improba cornix,
Qui nihil humanæ commoditatis habent.
Sic fatuorum opibus paraſiti, & ſcorta fruuntur:
Et nulla iuſtos vtilitate iuuant.

Stultorum diuitum opibus fruuntur tantùm improbi, lenones, meretrices, & adulatores.

Tumulus meretricis.

Δεχλογιστικῶς.

Quis tumulus? cuia urna? Ephyrææ est Laidos. ah, nõ
Erubuit tantum perdere Parca decus?
Nulla fuit tum forma, illam iam carpserat ætas,
Iam speculum Veneri cauta dicárat anus.
Quid scalptus sibi vult aries, quem parte leæna
Unguibus apprehensum posteriore tenet?
Non aliter captos quòd & ipsa teneret amantes,
Vir gregis est aries, clune tenetur amans.

In amatores meretricum.

Villosæ indutus piscator tegmina capræ,
Addidit ut capiti cornua bina suo,
Fallit amatorem stans summo in littore Sargum,
In laqueos simi quem gregis ardor agit.
Capra refert scortum, similis fit Sargus amanti,
Qui miser obscœno captus amore perit.

Hîc ridetur iuuenilis amasiorum facilitas, qui in quoduis formæ obiectum, vel capræ etiam laruatæ spectrum exardescunt.

Cauendum à meretricibus.

Sole Sata Circes tam magna potentia fertur,
Verterit vt multos in noua monſtra viros.
Teſtis equûm domitor Picus, tum Scylla biformis,
Atque Ithaci poſtquàm vina bibêre ſues.
Indicat illuſtri meretricem nomine Circe,
Et rationem animi perdere, quiſquis amat.

A meretricibus efferãtur homines, mutantúrque in belluas, dum ſcilicet fiunt libidinoſi, vt hirci, guloſi vt ſues, inuidi & rixoſi vt canes, inertes vt aſini.

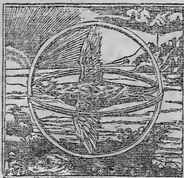
Amuletum Veneris.

Inguina dente fero suffossum Cypris Adonin
Lactucæ folys condidit exanimem.
Hinc genitali aruo tantum lactuca resistit,
Quantum eruca salax vix stimulare potest.

Eruca Venerem inflammat, lactuca extinguit: per quas certè herbas contrariæ facultatis, id intelligitur quod temperata victus ratio, libidinis ardorem restinguit, quem luxuries & asotia incendit, & alit.

Inuiolabiles telo Cupidinis.

Ne dirus tē vincat amor, neu fœmina mentem
Diripiat magicis artibus vlla tuam:
Bacchica auis praſto tibi motacilla pareiur,
Quam quadriradiam circuli in orbe loces:
Ore crucem & cauda, & geminis vt cōplicet alis,
Tale amuletum carminis omnis erit.
Dicitur hoc Veneris ſigno Pegaſæus Iaſon
Phaſiacis lædi non potuiſſe dolis.

Lasciuia.

PROBLEMA.

Delicias, & molliciem mus creditur albus
Arguere, at ratio non sat aperta mihi est.
An quod ei [redacted]
Ornat R[redacted]
Sarmaticum murem vocitant plerique Zibellum:
Et celebris suavi est unguine muscus Arabs.

Nobilium fœminarum notatur mollities.

DESIDIA.

Desidet in medio Essæus, speculatur & astra,
Subtus & accensam contegit igne facem.
[redacted]

Religionis falsa species, & vitæ cõtemplatiuæ prætextus, prætenditur inerti otio, quod virtutum lumen extinguit: & vitiis alimenta ministrat.

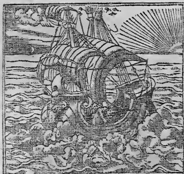
Desidiam abiiciendam.

Quisquis iners abeat: nam in chœnice figere sedem,
Nos prohibent Samij dogmata sancta senis.
Surge igitur, duróque manus adsuesce labori,
Det tibi dimensos crastina vt hora cibos.

Linquenda est pigritia, quæ quod adest aspicit: & sequenda Diligentia, quæ quod futurum est, prospicit.

In facilè à virtute descifcentes.

arua velut limax spreto Remora impete venti,
Remorúmque, ratem sistere sola potest.
ic quosdam ingenio, & virtute ad sidera vectos,
Detinet in medio tramite causa leuis:
Anxialis veluti est: vel qui meretricius ardor
Egregiis iuuenes seuocat à studiis.

Modica occasio properãtes ad studia adolescẽtes plerunque retardat: non aliter quàm Remora perexiguum cõchylion, occulta quadam vi naturæ, naues, velis, ventis, & remis impulsas remoratur.

Ignaui.

Ignaui ardeolam stellarum effingere serui
Et studia, & mores fabula prisca fuit.
Quæ famulum Asteriã volucris sumpsisse figuram
Est commentu; fides sit penes historicos.
Degener hic veluti qui ceuet in aëre falco est,
Dictus ab antiquis vatibus ardelio.

Stellata ardeola, aui ceuentis in aëre motus, nullius autem vsus, sui figuratur inutilis seruus, qui non agit, sed satagit. Aut potius aliquis qui omnia profitetur cum nihil sciat, quem veteres Ardelionem vocarunt, qualis Attalus apud Martialem.

AVARITIA.

Heu miser in medijs sitiens stat Tantalus undis,
Et poma esuriens proxima, habere nequit.
Nomine mutato de te id dicetur auare,
Qui, quasi non habeas, non frueris quod habes.

Suos iam in hoc seculo patiuntur manes Auari homines, hoc supplicio damnati (vt Tantalus) mediis immersi opibus, ne illis frui possint.

In auaros.

Sepitius populos inter ditissimus omnes,
Arua senex nullus quo magis ampla tenet.
Defraudans genium que suum, mensásque paratas,
Nil præter betas, duráque rapa vorat.
Cui similem dicam hunc, inopem quẽ copia reddit?
An ne asino? Sic est: instar hic eius habet.
Nanque asinus dorso pretiosa opsonia gestat:
Séque rubo, aut dura carice pauper alit.

In aulicos.

Vana Palatinos quos educat aula clientes,
Dicitur auratis nectere compedibus.

Aulica vita omnium eſt longè miſerrima, & ſeruituti obnoxia. Quam tamen qui ſemel ſubiere, eam aut nũquam, aut ægrè relinquunt, neque ea facilè ſe poſſunt expedire, tanquam captiui regalis luxus admiratione, & magnificentia, ac ſplendore rerum quæ illic cernuntur, earúmque fruitione, aut ſpe fruendarum.

In sordidos.

Quæ rostro (clystere velut) sibi proluit aluum
Ibis, Niliacis cognita littoribus,
Transiit opprobriũ in nomen: quo Publius hostem
Naso suum appellat, Battiadésque suum.

Ibis Aegyptiaca auis immisso in culum rostro, infusáque aqua aluum purgans, clysteris vsum ostendit. Cuius immundæ auis appellatione, obsceni homines notantur, qui turpia verba eructantes, podicem ex ore faciunt.

In diuites publico malo.

Anguillas quisquis captat, si limpida verrat
Flumina, si illimes ausit adire lacus,
Cassus erit: ludétque operam: multùm excitet ergo
Si creta, & vitreas palmula turbet aquas:
Diues erit. Sic ijs res publica turbida lucrô est,
Qui pace, arctati legibus, esuriunt.

In turbulenta aqua piscandum esse iactant magni illi fures, qui impunes de furca non pendent. Quare & ipsi vt plurimum pacis sunt turbatores, & tranquillitatis Principum cum populo, vt in turbido rerum statu, magis tuto, & minus apertè peculari possint.

Ocni effigies, [illegible] nant, quod in bonos vsus verti debeat.

Impiger haud cessat funem contexere sparto,
Humidáque artifici iungere fila manu:
Sed quantum multis vix torquet strenuus horis,
Protinus ignaui ventris asella vorat.
Fœmina iners animal facili congesta marito
Lucra rapit, mundum prodigit inque suum.

Mulierum in otio desidum, & in compto corporis ornatu, prouentus, reditus, & quæstus profundentium, Maritu rem faciunt vt funem, nimirum retrogrado ductu.

In parasitos.

Quos tibi donamus, fluuiales accipe cancros,
Munera conueniunt moribus ista tuis.
His oculi vigiles, & forfice plurimus ordo
Chelarum armatus, maximáque aluus adest.
Sic tibi propensus stat pingui abdomine venter
Pernicésque pedes, spiculáque apta pedi.
Cùm vagus in triuiis, mensásq; sedilibus erras,
Inq; alios mordax scommata falsa iacis.

Paruam culinam duobus ganeonibus non sufficere.

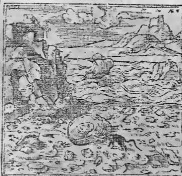
In modicis nihil est quod quis lucretur: & unum
Arbustum geminos non alit Erythacos.

ALIUD.

In tenui spes nulla lucri est: unóque resident
Arbusto geminæ non bene Ficedulæ.

In humili statu, consorti non est locus.

Captiuus ob gulam.

Regnatorque penus, mensæq; arrosor herilis
Ostrea mus summis vidit hiulca labris.
Quęs tenerā apponens barbā falsa ossa momordit
Ast ea clauserunt tacta repentè domum.
Deprensum & tetro tenuêrunt carcere furem,
Semet in obscurum qui dederat tumulum.

Multi se in opulentas domos seruiliter ingerunt lautioris victus ergò. Plerique etiam suum sibi tumulū dentibus effodiunt præproperam mortem luxu, & gula sibi accersentes.

In garrulum & gulosum.

Voce boat torua, prælargo est guttur, rostrum
Instar habet nasi multiferi qu tuba.
Deformem rabulam, addictum v ntrique, gulæq;
Signabit, volucer cùm truo pictus erit.

Hoc emblema per se explicatur. Nēpe per Onocrotalum auem longo latóque rostro, gutture amplo, clamore asini ruditum referente, figurans hominē gulosum, helluonem, voracē, cl mosum, & rudē, cui gula, & podex sint omnia.

DOCTORVM AGNOMINA.

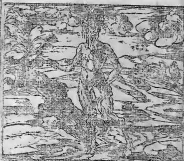
Moris vetusti est, aliqua professoribus
Superadici cognomina.
Faciles apertosque explicans tantùm locos,
Canon vocatur Curtius.
Reuoluitur qui eodem, & iteràtque nimis
Mæander, vt Parisius.
Obscurus & confusus, vt Picus fuit,
Labyrinthus appellatur.

Nimis breuis, multa amputans, vt Claudius,
Mucronis agnomen feret,
Qui vel columnas voce rumpit, Parpalus,
Dictus truo est scholasticis.
Contrà est vocatus, tenuis esset Albius
Quòd voce, vespertilio.
At vltimas mutilans colobotes syllabas,
Hirundo Crassus dicitur.
Qui surdus aliis, solus ipse vult loqui,
Vt sturnus in prouerbio est.
Hic blesus, ille raucus, iste garriens.
Hic sibilat ceu vipera.
Tumultuatur ille rictu & naribus,
Huic lingua terebellam facit.
Singultit alius, atque tussit haesitans.
Conspuit alius vt psecas.
Quàm rebus vitia in humanis agunt,
Tam multa surgunt nomina.

NATVRA.

Vis naturæ.

Pana colunt gentes: (naturam hoc dicere rerũ est)
Semicaprumque hominẽ, semiferumq; Deum.
Est vir pube tenus, quòd nobis insita virtus
Corde oriens, celsa verticis arce sedet.
Hinc caper est, quia nos natura in secla propagat
Concubitu, vt volucres, squamea, bruta, feras.
Quod commune alijs animantibus, est caper index
Luxuriæ, Venerisq; signáque aperta gerit.
Cordi alij sophiam, alij tribuêre cerebro.
Inferiora modus, nec ratio vlla tenet.

Ars Naturam adiuuans.

. sphæra Fortuna, cubo sic insidet Hermes:
Artibus hic, varijs casibus illa præest.
Aduersus vim Fortunæ est ars facta: sed artis
Cum fortuna mala est, sæpe requirit opem.
Disce bonas artes igitur studiosa iuuentus,
Quæ certæ secum commoda sortis habent.

Ars, & opificium quæstuarium hominem attollit, prostratum volubilis Fortunæ accidentibus, vt morbo, naufragio, incendio, ruina, lædo, & eiusmodi fortuitis casibus.

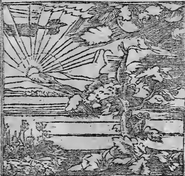
In iuuentam.

Natus vterque Iouis, tener atq; imberbis vterque,
Quem Latona tulit, quem tulit & Semele,
Saluete, æterna simul & florete iuuenta,
Numine sit vestro quæ diuturna mihi.
Tu vino curas, tu victu dilue morbos,
Vt lento accedat sera senecta pede.

Phœbus artis medicæ inuentor, Bacchus vini. Cura, & luxus senium accelerãt, Diæta Medicinæ pars, luxui medetur. Vinum curas abigit. Ergo vinũ moderatè sumptũ Iuuentutẽ cõstituat

In quatuor tempora anni.

Aduenisse hyemem fringilla renuntiat ales,
Ad nos vere nouo garrula hirundo redit.
Indicat aestatem sese expectare cuculus.
Autumno est tantum cernere ficedulas.

ASTROLOGIA.

Scyphus Nestoris.

Nestoreum geminis cratera hunc accipe fundis
Quod grauis argenti massa propudit opus.
Clauiculi ex auro sunt circum quatuor ansæ
Vnam quanque super fulua columba sedet.
Solus eum potuit longæuus tollere Nestor.
Mæonida doceas quid sibi musa velit?

Est cœlum scyphus ipse: color argenteus illi est,
Aurea sunt cœli sidera claui cæli.
Pleiadas esse putant, quas dixerit ille columbas,
Vmbilici gemini, magna minórque fera est.
Hæc Nestor longo sapiens intelligit vsu:
Bella gerunt fortes, callidus astra tenet.

Per Nestoris craterem sic depictum apud Homerum signatur Astronomia, Ars ab longa, & antiqua obseruatione profectâ, certissima consilii scientia, & quæ in rebus arduis plus habet momenti, quam robusti corporis vires.

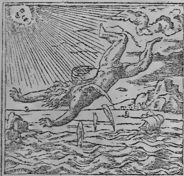
Quæ ſupra nos, nihil ad nos.

Caucaſia æternum pendens in rupe Prometheus
Diripitur ſacri præpetis vngue iecur.
Et nollet feciſſe hominem: figulóſque peroſus
Accenſam rapto damnat ab igne facem.
Roduntur variis prudentum pectora curis,
Qui cœli affectant ſcire, deûmq; vices.

Homines plus æquo curioſi, in occulta Philoſophia, Aſtrologia critica, Magia, omnique Mantia, corda, id eſt, animi roduntur auxiis curis, ac ſolicitudinibus, arctius arcanæ indagini alligati & altioribus ſcrutiniis affixi.

In Astrologos.

Icare per ſuperos qui raptus & aëra, donec
In mare præcipitem cera liquata daret,
Nunc te cera eadem, feruénſque exuſcitat ignis,
Exemplo vt doceas dogmata certa tuo.
Aſtrologus caueat quicquam prædicere præceps:
Nam cadet impoſtor, dum ſuper aſtra volat.

Icarus Dædali filius dum altius euolaret pennis ceratis, ac ſole iam nimis propinquo cera liqueſcente soluerentur alæ, deplumis in mare corruit. Sic & criticos Aſtrologos altius ingenium eleuantes, nec ſatis conſtante huius matheſeos vanitate, tandem in ludibrium & inopiam dilabuntur.

Qui alta contemplantur cadere.

Dum turdos visco, pedica dum fallit alaudas,
Et iacta altiuolam figit harunde gruem,
Dipsada non prudens anceps pede perculit: vltrix
Illa mali, emissum virus ab ore iacit.
Sic obit, extento qui sydera respicit arcu,
Securus fati, quod iacet ante pedes.

Non vsque adeo ad alta, & procul distantia, intendendus est animus, quin propinquam, & imminentem, quæ adest, fortunam animaduertat.

AMOR.

Potentissimus affectus amor.

Aspice vt inuictus vires auriga leonis,
Expressus gemma pusio vincat amor:
Vtq́; manu hac scuticā tenet, hac vt flectit habenas,
Vtq́; est in pueri plurimus ore decor.
Dira lues procul esto: feram qui vincere talem
Est potis, à nobis temperet ânne manus?

Amor homini fugiendus, vel ferarum exemplo, quæ vi amoris in furias ruunt, præsertim leo.

Potentia Amoris.

Nudus Amor vide vt ridet, placidúmque tuetur?
Nec faculas, nec quæ cornua flectat, habet.
Altera sed manuum flores gerit, altera piscem,
Scilicet vt terræ iura det, atque mari.

Quæcunque animalia viuunt, aut in terra florulenta, aut in aqua pisculenta, natura dictante, amori in suum genus sunt obnoxia cùm voluptatis, tũ generationis gratia. Quare Amor in terra, & in mari regnator est.

Vis Amoris.

Aligerum fulmen fregit Deus aliger, igne
Dum demonstrat uti, est fortior ignis amor.

Amor, plus quàm vis efficit.

XV

In studiosum captum Amore.

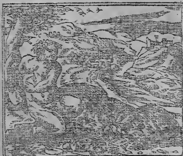

Immersus studiis, dicundo & iure peritus,
Et maximus libellio,
Helianiran amat, quantum nec Thracius vnquam
Princeps sororis pellicem.
Pallada cur alio superasti iudice Cypri?
Num sat sub Ida est vincere?

Cùm literarum studiosi, omissis libris, fœminas sectari instituunt, tunc Venus Amorũ Dea, Mineruam scientiæ præsidem superat, tanquã rursus prælata pulchritudine damnatam, Iuuenum affectantiũ (vt olim Alexandri apud Idam) iudicio.

Ἀντέρως, id est, Amor virtutis.

Δικολονιστικόν.

Dic vbi sunt incurui arcus? vbi tela Cupido,
Mollia quîs iuuenum figere corda soles?
Fax vbi tristis? vbi pennæ? tres vnde corollas
Fert manus? vnde aliam tempora cincta gerunt?
Haud mihi vulgari est, (hospes) cum Cypride quicquam
Vlla voluptatis nos neque forma tulit:
Sed puris hominum succendo mentibus ignes
Disciplinæ: animos astráque ad alta traho.
Quatuor éque ipsa texo virtute corollas,
Quarum quæ Sophia est, tempora prima tegit.

Ἀντέρως, Amor virtutis, alium Cupidinem superans.

Aligerum, aligeróque inimicum pinxit Amori,
Arcu arcũ, atque ignes igne domans Nemesis.
Ut quæ aliis fecit patiatur. at hic puer olim
Intrepidus gestans tela, miser lachrymat.
Ter spuit, inq; sinus imos (res mira) crematur
Igne ignis, furias odit Amoris Amor.

Vt clauus clauo, sic voluptas voluptate pellitur. Proinde qui terrenum libidinis amorem domare velit: alterum cœlestem rerum æternarum vt Sapientiæ, & virtutum amorem concipiat.

Dulcia quandoque amara fieri.

Matre procul licta, paulùm ſeceſſerat infans
Lydius: hunc diræ ſed rapuiſtis apes.
Venerat hic ad vos placidas ratus eſſe volucres,
Cùm nec ita immitis vipera ſæua foret.
Quæ datis ah, dulci ſtimulos pro munere mellis.
Proh dolor, Heu ſine te gratia nulla datur.

Quemadmodũ apes cum melle aculeũ gerit grauiter pungentem; ſic in hoc orbe mortalium nullus eſt voluptatis dulcor, ſine doloris amarore. Nam dolor eſt voluptatis comes.

Ferè simile ex Theocrito.

Alveolis dum mella legit, percussit Amorem
Furacem mala apes, & summis spicula liquit
In digitis, tumido gemit at puer anxius vngue.
Et quatit errabundus humum: Venerique dolorẽ
Indicat, & grauiter queritur, quòd apicula paruũ
Ipsa inferre animal tam noxia vulnera possit.
Cui ridens Venus, Hanc imitaris tu quoq; dixit,
Nate feram: qui das tot noxia vulnera paruus.

In ſtatuam Amoris.

Quis ſit amor, plures olim cecinêre Poëtæ,
Eius qui vario nõmine geſta ferunt.
Conuenit hoc, quòd veſte caret, quòd corpore paruus,
Tela, aláſque ferens, lumina nulla tenet.
Hac ora, hic habitúſque Dei eſt. Sed dicere tantos
Si licet in vates, falſa ſubeſſe reor.
Eccur nudus agat? diuo quaſi pallia deſint,
Qui cunctas domiti poſſidet orbis opes.

Aut qui quæso niues boreámque euadere nudus,
Alpinum potuit, strictáque prata gelu?
Si puer est, puerúmne vocas qui Nestora vincit?
An nosti Ascræi carmina docta senis?
Inconstans puer, hic obdurans pectora quæ iam
Tans adyt, nunquam linquere sponte potest.
At pharetras & tela gerit, quid inutile pondus?
An curuare infans cornua dura valet?
Alas curue tenet, quas nescit in æthera ferre?
Inscius in volucrum flectere tela recur.
Serpit humi, semperque virûm mortalia corda
Laedit: & haud alas saxeus inde mouet.
Si cæcus, vittámque gerit, quid tænia cæco
Vtilis est? ideo num minus ille videt?
Quis ve sagittiferum credat, qui lumine captus?
Hic certa, ast cæci spicula vana mouet.
Igneus est aiunt, versátque in pectore flammas.
Cur age viuit adhuc? omnia flamma vorat.
Quin etiam tumidis cur non extinguitur vndis,
Naiadum quoties mollia corda subit?
At tu ne tantis capiare erroribus audi,
Verus quid sit Amor carmina nostra ferent.
Iucundus labor est, lasciua per ocia. signum
Illius est, nigro punica glans clypeo.

Senex puellam amans.

Dum Sophocles (quamuis affecta ætate) puellam
A quæstu Archippen ad sua vota trahit,
Allicit & pretio, tulit ægrè insana iuuentus
Ob zelum, & tali carmine vtrunque notat.
Noctua vt in tumulis, super vtq; cadauera bubo,
Talis apud Sophoclem nostra puella sedet.

Tria sunt hominum vitia, quæ diis, & hominibus valde displicere dicuntur. Pauperis superbia, iuuenilis pigritia, & senis petulca libido, ea etenim repugnante fortuna, & Natura existunt.

In colores.

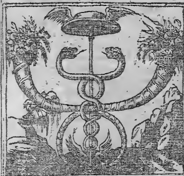
Index mœstitiæ est pullus color: vtimur omnes
Hoc habitu, tumulis cùm damus inferias,
At synceri animi, & mentis stola candida puræ.
Hinc syndon sacris linea grata viris.
Nos sperare docet viridis. Spes dicitur esse
In viridi, quoties irrita retrò cadit.
Est cupidis flauus color, est & amantibus aptus,
Et scortis, & quãs spes sua certa fuit.

At ruber armatos equites exornet amictus,
Indicet & pueros erubuisse pudor.
Cærul•us nautas, & qui cœlestia vates
Attonit nimia religione petunt.
Vilia sunt giluis natiuáque vellera birris:
Qualia lignipedes stragula habere solent.
Quem curæ ingentes cruciant, vel zelus amoris
Creditur hic fulua non malè veste tegi.
Quisquis sorte sua contentus, zanthina gestet,
Fortunæ æquanimis tædia quique ferat.
Vt varia est natura coloribus in gignendis,
Sic alijs aliud: sed sua cuique placent.

FORTVNA.

Virtuti Fortuna comes.

Anguibus implicitis, geminis caduceus a'is:
Inter Amalthaeæ cornua rectus adest.
Pollentes sic mente viros, fandique peritos
Indicat, vt rerum copia multa beet.

Artium & eloquentiæ Deus est Mercurius, Serpens est Sapientia. Caduceus, facundus sermo, qui diserto Sapienti nunquam deest.

Fortuna, Virtutem superans.

Cæsareo postquàm superatus milite, vidit
Ciuili vndantem sanguine Tharsaliam:
Iamiam stricturus moribunda in pectora ferrum,
Audaci hos Brutus protulit ore sonos:
Infelix Virtus & solis prouida verbis,
Fortunam in rebus cur sequeris dominam?

In humanis rebus fortuna plus loci habet, quàm præclara virtus. Quod sanè quotidie sic vsu venire videmus, vt boni viri, fortunatis subiiciantur.

Paupertatem summis ingeniis obesse, ne prouehantur.

Dextra tenet lapidē: manus altera sustinet alas.
Vt me pluma leuat: sic graue mergit onus:
Ingenio poteram superas volitare per arces,
Me nisi paupertas inuida deprimeret.

Non pauci iuuenes felicibus ingeniis maxima exequi possent, si rem haberent, qui circa minima laborant, cogente inopia.

In occasionem.

Διαλογιστικῶς.

Lysippi hoc opus est, Sycion cui patria. Tu quis?
Cuncta domans capti temporis articulus.
Cur pinnis stas? Vsque rotor. Talaria plantis
Cur retines? Passim me leuis aura rapit.
In dextra est tenuis dic unde nouacula? Acutum
Omni acie hoc signum me magis esse docet.
Cur in frōte coma? Occurrēs ut prēdar. At heus tu
Dic cur pars calua est posterior capitis?
Me semel alipedem si quis permittat abire,
Ne possim apprenso postmodo crine capi.
Tali opifex nos arte, tui causa, edidit hospes.
Utq; omnes moneam: pergula aperta tenet.

In subitum terrorem.

Effuso cernens fugientes agmine turmas,
Quis mea nunc inflat cornua? Faunus ait.

Exercitibus armatis obueniunt interdũ pauores subiti, multitudinem totam consternantes, nulla existente causa terroris manifesta, nisi incussa temerè singulis formidine: quos quidem subitos terrores Antiqui Panicos dicebant. quòd Pan Deus sua cornua inflare tunc diceretur, quorũ clangor repentinos illos subitósque pauores in hominum mentes incuteret.

In illaudata laudantes.

Ingentes Galatûm semermi milite turmas,
Spem præter trepidus fuderat Antiochus,
Lucarum cùm sæna boum vis, ira proboscis,
Tum primùm hostiles corripuisset equos.
Ergo trophæa locans Elephantis imagine pinxit,
Insuper & sociis, Occideramus ait,
Bellua seruasset ni nos fœdissima barrus.
Vt superasse iuuat, sic superasse pudet.

In momentaneam felicitatem.

Aëriam propter creuisse Cucurbita pirum
Dicitur: & grandi luxuriasse coma.
Cum ramos complexa, ipsumq; egressa cacumen,
Se præstare aliis credidit arboribus.
Cui pinus: Nimium breuis est hæc gloria. nam te
Protinus adueniet quæ malè perdet hyems.

Gloria rebus fluxis, & caducis innixa, ingloria est vanitas, quæ statim in dedecus, & ludibrium delabitur. Vt de forma superbire, quæ protinus deflorescit, de valetudine, ac diuitiis, quæ subitò pereunt, de munere statúve parum firmo, quo mox submoueri quis possit.

Ex damno alterius, alterius vtilitas.

Dum ſæuis ruerent in mutua vulnera telis,
Vngue leæna ferox, dente timendus aper,
Accurrit vultur ſpectatum, & prandia captat.
Gloria victoris, præda futura ſua eſt.

Hoc iure dictum videri poſsit de Chriſtianis Principibus inter ſe belligerantibus, & Turcarum tyranno, qui interim ſpectatorem agens, ex mutuis eorum calamitatibus, ſuam auget ditionē, in Chriſtianas regiones facilius irrumpens.

Bonis auspiciis incipiendum.

Auspiciis res cœpta malis, bene cedere nescit.
Felici quæ sunt omine facta, iuuant.
Quicquid agis, mustella tibi si occurrat, omitte:
Signa mala hæc sortis bestia praua gerit.

Superstitiosi nihil inauspicatò aggrediuntur, & ab incepto desistũt, si quid obuenerit ominosum, in cœlo, aut in terra, sinistrum esse adfirmantes, occurrisse Monacho, aut anui mendici, aut lepori, aut mustellæ, quam bestiolam inauspicatam esse libri Augurales asseuerant.

Nil reliqui.

Scilicet hoc deerat, post tot mala denique nostris
Locusta vt raperent, quicquid inesset, agris.
Vidimus innumeras Euro duce tendere turmas,
Qualia non Atylæ, castráve Xerxis erant.
Hæ fœnum, milium, farra omnia consumpserunt,
Spes & in angusto est, stant nisi vota super.

Re omni funditus perdita, nullóque reliquo, siue casu, siue alea, nihil superesse præter desperationẽ, aut voti desiderium.

Malè parta, malè dilabuntur.

Miluus edax, nimia quem nausea torserat esca,
Hei mihi mater, ait, viscera ab ore fluunt:
Illa autem: quid fles? cur haec tua viscera credas,
Qui rapto viuens sola aliena vomis?

Raptor cùm prodigit, nihil de suo, sed de alieno malè parto profundit. Vnde, minus illi grauis esse debet profusio. Hinc fit vt Tyrãni ferè sint prodigi bonorum, quæ rapina ab aliis extorserunt.

Semper præsto esse infortunia.

Ludebant parili tres olim ætate puellæ
Sortibus ad Stygias quæ prior iret aquas.
Ast cui iactato male cesserat alea talo,
Ridebat sortis cæca puella suæ.
Cùm subito icta caput labente est mortua tecto,
Soluit & audacis debita fata ioci.
Rebus in aduersis mala sors non fallitur: ast in
Faustis, nec precibus, nec locus est manui.

Remedia in arduo, mala in prono esse.

Ætherijs postquàm deiecit sedibus Athen
Iuppiter: heu vexat quàm mala noxa viros?
Euolat hæc pedibus celer, & pernicibus alis,
Intactúmque nihil casibus esse sinit.
Ergo Litæ, proles Iouis, hanc comitantur euntem,
Sarturæ quicquid fecerit illa mali.
Sed quia segnipedes, luscæ, lassæq; senecta,
Nil nisi pòst, longo tempore restituunt.

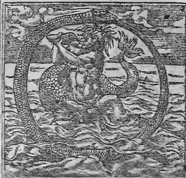
HONOR.

Ex arduis perpetuum nomen.

Crediderat platani ramis sua pignora passer,
Et bene:ni sauo visa dracone forent.
Glutijt hic pullos omnes, miserámque parentem
Saxeus, & tali dignus obire nece.
Hæc, nisi mentitur Calchas, monimenta laboris
Sunt longi, cuius fama perennis erat.

Ex literarum studiis immortalitatẽ acquiri.

Neptuni tubicen, cuius pars vltima cetum,
Æquoreum facies indicat esse Deum:
Serpentis medio Triton comprenditur orbe,
Qui caudam inserto mordicus ore tenet.
Fama viros animo insignes, præclaráque gesta
Prosequitur: toto mandat & orbe legi.

Triton Neptuni Tubicen, exauditam eloquentiã, profundámque rerum sciẽtiam designat. Anguis in sese reuolutus, æternitatem. Concha personans, famam, quibus vnà conuenientibus, Aeterna scientiæ & Eloquẽtiæ fama significatur,

Tumulus Ioannis Galeacij Vicecomitis, primi Ducis Mediol.

Pro tumulo pone Italiam, pone arma, Ducésque,
Et mare, quod geminos mugit adúsque sinus.
Adde his barbariem conantem irrumpere frustrà,
Et mercede emptas in fera bella manus.
Anguiger est summo sistens in culmine, dicat:
Quis paruis magnam me superimposuit?

Optimus ciuis.

Dum iustis patriam Thrasybulus vindicat armis,
Dumque simultates ponere quemque iubet,
Concors ordo omnis magni instar muneris, illi
Palladiæ sertum frondis habere dedit.
Cinge comã Thrasybule geras huncsolus honorem,
In magna nemo est æmulus vrbe tibi.

Thrasybulus clariss. ciuis propter egregiũ facinus, ab vniuerso populo floribus certatim iactis cõspersus, & Mineruali, olea est coronatus. Cuius agalmate optimus quisque ciuis, suæ Reipub. amantissimus, & qui ab omnibus ametur, & honoretur, dignissimus intelligi potest.

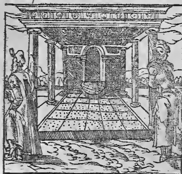
Strenuorum immortale nomen.

Æacidæ tumulum Rhœtæo in littore cernis,
Quem plerunque pedes visitat alba Thetis.
Obtegitur semper viridi lapis hic amarantho,
Quòd nunquam herois sit moriturus honos.
Hic Graiûm murus, magni nex Hectoris. Haud plus
Debet Mæonide, quàm sibi Mæonides.

Nullus vnquã Heros tanto laudatus est preconio, quãto Grecus Achilles ab Homero est commẽdatus, teste vel Alexandro rege laudatissimo. Ex quo nunquam est intermoritura illius fama, quæ designatur purpureo Amaranthi flore, nullis vnquam hybernis rigoribus, coloris viuidi honorem deperdenti.

Nobiles & generosi.

Aurea Cecropias nectebat fibula vestes:
Cui coniuncta tenax dente citada fuit.
Calceus Arcadico suberat cui lunula ritu,
Gestatur patribus mullea Romulidis:
Indigenas quod se adsererent: hac signa tulerunt
Antiqua illustres nobilitate viri.

Duodecim certamina Herculis.

Α᾿λληγορικῶς.

Roboris inuicti superat facundia laudes:
Dicta Sophistarum laqueósque resoluit inanes.
Non furor, aut rabies virtute potentior vlla est.
Continuum ob cursum sapienti opulentia cedit.
Spernit auaritiam, nec rapto aut fœnore gaudet.
Vincit, fœmineos spoliátque insignibus actus.

Expurgat sordes, & cultum mentibus addit.
Illicitos odit coitus, abigitque nocentes.
Barbaries, ferasque dat impia denique pœnam.
Vnius virtus collectos dissipat hostes.
Inuehit in patriam externis bona plurima ab oris.
Docta per ora virũ volat, & non interit vnquam.

Per Herculem Alexicacon (qui vir magnanimus, prudẽs, & eloquẽs fuisse perhibetur) intelligẽda est coniuncta cum sapientia & virtute facũdia, Ac per duodecim, quos exantlasse dicitur labores, κατ' ἀλληγορίαν ea sunt intelligẽda, quæ Emblema explicat.

In nothos.

Herculeos ſpurij ſemper celebretis honores:
Nam veſtri princeps ordinis ille fuit.
Nec prius eſſe Deus potuit, quàm ſugeret infans
Lac, ſibi quod fraudis neſcia Iuno dabat.

Plerique ſpurij extitere viri præſtātiſsimi, quales propemodum omnes Iouis filij, Romulus, & Iugurtha. At maximè inter cæteros Hercules, qui nunquam in diuorum numerum venire potuiſſet, niſi nouercæ Iunonis dormiētis lac exuxiſſet. Quod quidem innuit Spurios haud temerè vnquā ad frugē peruenire poſſe, aut ad honores euehi, niſi pro legitimis habeantur, fiantque hæreditariæ ſortis participes.

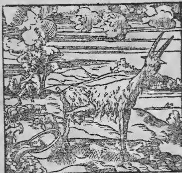
Imparilitas

Ut ſublime volans tenuem ſecat aëra falco,
Vt paſcuntur humi graculus, anſer, anas:
Sic ſummũ ſcandit ſuper æthera Pindarus ingẽs,
Sic ſcit humi tantùm ſerpere Bacchilydes.

Pindarus nouem lyricorũ princeps ſtylo ſublimi ſcripſit. Bacchilides vèrò (alioqui dulcis Poëta) humili charactere. Quorum adinuicem collatione, Perſonarum imparilitas in eodem ordine agentium oſtenditur; ſub imagine auium diuerſarum, aut ſublime volantium, aut humi gradientium.

In descifcentes.

Quòd fine egregios turpi maculaueris orfus,
In noxámque tuum verteris officium,
Fecisti, quod capra, sui mulctraria lactis
Cùm ferit, & proprias calce profundit opes.

Quemadmodum Capra sępe quam vbere distento mulctram impleuit, eandem pede illiso diffringit, totúmque lac collectum effundit. Sic plerique insigni aliquo opere fuscepto, & feliciter incepto ac propemodũ perfecto, ad extremũ peccãt, notabili aliquo crimine quod egregia principia dehonestat. Sicut fecere Tyberius & Nero, in fuis imperiis, in peius semper procedentes.

Aemulatio impar.

Altiuolam miluus comitatur degener harpam,
Et prædæ partem sæpe cadentis habet.
Multum prosequitur qui spretas fargus ab illo,
Præteritasque auidus deuorat ore dapes.
Sic mecũ Oenocrates agitat deserta studentum
Utitur hoc lippo curia tanquam oculo.

Scriptum videtur hoc Emblema, in quempiam Doctorem legum interpretem, Antalciaton, & autori Syndroron, cu auditores tantũ is fuere quos Alciatus reliquisset. Illum autẽ ἀδυνατοκρατὴν id est, vinpotentem nomine ad rem confiсto appellat. Violentiæ scilicet insimulans.

Albutij ad Alciatum, suadentis, vt de tumultibus Italicis se subducat, & in Gallia profiteatur.

Quæ dedit hos fructus arbor, cœlo aduena nostro,
Venit ab Eoo Persidis axe prius:
Translatu facta est melior: quæ noxia quondam
In patria, hîc nobis dulcia poma gerit.
Fert folium linguæ, fert poma simillima cordi,
Alciate hinc vitam degere disce tuam.
Tu procul à patria in pretio es maiore futurus:
Multùm corde sapis, nec minus ore vales.

PRINCEPS.

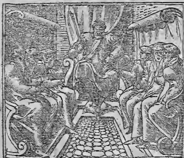
Princeps ſubditorum incolumitatem procurans.

Titanij quoties conturbant æquora fratres,
Tum miſeros nautas anchora iacta iuuat.
Hanc pius erga homines Delphin cõplectitur: imis
Tutius vt poſſit figier illa vadis.
Quàm decet hæc memores geſtare inſignia Reges?
Anchora quod nautis, ſe populo eſſe ſuo?

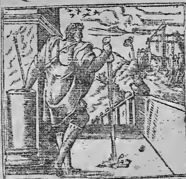
In Senatum boni Principis.

DIALOGISMVS.

Effigies manibus truncæ ante altaria diuûm
Hîc resident: quarum lumine capta prior.
Signa Potestatis summæ, Sanctique Senatus
Thebanis fuerunt ista reperta viris.
Cur resident? Quia mente graues decet esse quieta
Iuridicos: animo nec variare leui.
Cur sine sunt manibus? Capiant ne xenia: nec se
Pollicitis flecti muneribúsve sinant.
Cæcus at est princeps. quòd solis auribus, absque
Affectu, constans iussa Senatus agit.

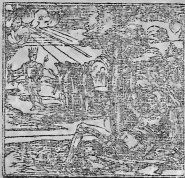
Quod non capit Christus, rapit fiscus.

Exprimit humentes, quas iam madefecerat ante
Spongiolas, cupidi Principis arcta manus.
Prouehit ad summum fures: quos deinde coërcet,
Vertat vt in fiscum quæ malè parta suum.

Principes publicis functionibus, & fisci rationibus eos præficere solēt, quos acri ingenio solertes & proba natura viros bonos existimant. At ii plerunque auri (quod aceruatim tractant) splendore excæcati, naturā mutāt & regiam gazam depeculantur, aut prouincias expilant.

Opulenti tyranni, paupertas
subiectorum.

Humani quod splen est corporis, in populi re
Hoc Cæsar fiscum dixerat esse suum.
Splene aucto, reliqui tabescunt corporis artus.
Fisco aucto, arguitur ciuica pauperies.

Consiliarij Principum.

Heroum genitos, & magnum fertur Achillem
In ſtabulis Chiron erudiiſſe ſuis.
Semiferum doctorem, & ſemiuirum centaurum,
Aſſideat quiſquis regibus, eſſe decet.
Eſt fera, dum violat ſocios, dum proterit hoſtes:
Eſtq; homo, dum ſimulat ſe populo eſſe pium.

Magiſtri & inſtitutores æquitatis, aut publici boni prætextu, occultè populi ſubſtantiam deuorant, quauis fera immaniores.

Principis clementia.

Vesparum quòd nulla vnquam Rex spicula figet:
Quódque alus duplo corpore maior erit.
Arguet imperium clemens, moderatáq; regna,
Sanctáque iudicibus credita iura bonis.

Vesparum, seu potius apum Rex cæteris in suo genere, & maior & fortior, aculeum tamen & pungentẽ acriter, & venenatũ non habet, vt cæteræ. Sic & bonus Princeps quanto potentior, tantò clementior est, & minus nocens, qualem fuisse constat magnificum illum, & nũquam satis laudatum Iulium Cæsarem, Imperatorem clementisimum.

RESPVBLICA.

Salus publica.

Phœbigena erectis Epidaurius insidet aris,
Mitis,& immani conditur angue Deus.
Accurrunt ægri,veniatque salutifer orant:
Annuit,atque ratas efficit ille preces.

Aesculapij serpẽtis imagine figurata est salus publica. Quod quidem & verius, & conuenientius dici posset de Serpente æneo quem Moses in deserto appendit. Cuius aspectus liberabat à mortis periculo, eos qui ab inflammatis anguibus essent præmorsi. Christum videlicet præfigurando in crucem sublatum, eundémque verum animarum languentium Aesculapium.

Ære quandoque salutem redimendam.

Et pedibus segnis, tumida & propendulus aluo,
Hac tamen insidias effugit arte fiber.
Mordicus ipse sibi medicata virilia vellit.
Atque abicit sese gnarus ob illa peti.
Huius ab exemplo disces non parcere rebus,
Et vitam vt redimas, hostibus æra dare.

Castoris exemplo, qui amputata genitalia (propter quę se appeti intelligit) venatoribus ac canibus relinquit, vt reliquū corpus illæsum seruet. Admonemur in necessitatis periculo Naturæ aut Fortunæ bonis minimè parcendum esse, quibus carere possimus vita conseruata.

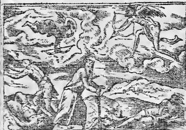
MORS.
Cum laruis non luctandum.

Aeacidæ moriens percussu cuspidis Hector,
Qui toties hosteis vicerat ante suos:
Comprimere haud potuit vocē, insultantibus illis,
Dum curru, & pedibus nectere vincla parant.
Distrahite vt libitum est: sic cassi luce leonis
Conuellunt barbam vel timidi lepores.

Pusillanimium Natura est, fortibus victis insultare, quorū in robore ac virtute constantiū, solum aspectum reformidassent.

De morte, & Amore.

Errabat socio Mors iuncta Cupidine. secum
Mors pharetras, paruus tela gerebat Amor.
Diuertêre simul, simul vna & nocte cubarunt,
Cæcus Amor, Mors hoc tempore cæca fuit.
Alter enim alterius malè promida spicula sumpsit:
Mors aurata, tenet ossea tela puer.
Debuit inde senex qui nunc Acheronticus esse:
Ecce amat, & capiti florea serta parat.
Ast ego mutato quia Amor me perculit arcu,
Deficio: iniiciunt & mihi fata manum.
Parce puer, Mors signa tenens victricia parce.
Fac ego amem: subeat fac Acheronta senex.

In formoſam fato præreptam.

Cur puerum Mors auſa dolis escarpere Amorem,
Tela tua vt iaceret, dum propria eſſe putat?

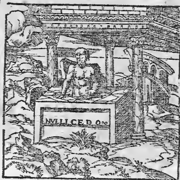
Deploratio hæc eſt formoſæ cuiuſdam præpopera morte extinctæ, ea ætate, qua amoris telo tactam potius fuiſſe oportuit, idque errore eodem, qui ſuprà memoratus eſt.

In mortem præproperam.

Qui teneras forma allexit, torsitq́; puellas,
Pulchrior, & tota nobilis vrbe puer,
Occidit ante diem, nulli mage flendus (Aresti)
Quàm tibi, cui casto iunctus amore fuit.
Ergo illi tumulum tanti monumenta doloris
Astruis: & querulis vocibus astra feris.
Me sine abis dilecte? neque amplius ibimus vnà?
Nec mecum in studiis ocia grata teres?
Sed te terra teget, sed fati, Gorgonis ora,
Delphinésque tui signa dolenda dabunt.

Terminus.

Quadratũm infoditur firmiſſima teſſerā ſaxum,
Stat cirrata ſuper pectore imago tenus,
Et ſeſe nulli profitetur cedere, talis
Terminus eſt, homines qui ſcopus vnus agit.
Eſt immota dies, præfixáque tempora fati,
Déque ferunt primis vltima iudicium.

Nulli cedit Terminus.

Opulenti hæreditas.

Patroclum falsis rapiunt hinc Troës in armis,
Hinc socij, atque omnis turba Pelasga vetat.
Obtinet exuuias Hector, Græcique cadauer.
Hac fabella agitur, cùm vir opimus obit.
Maxima rixa oritur, tandē sed transigit hæres,
Et coruis aliquid, vulturijsque sinit.

Diuitis mortui, & falsis fortunę bonis (quæ sua non erant) instructi, Hæres spolium successionis inuadit. Partem litigatores sibi arripiunt. Sacerdotes Cadauer, & funeris impēsas habent.

AMICITIA.

Amicitia etiam post mortem durans.

Arentem senio, nudam quoq; frondibus vlmum
Complexa est viridi vitis opaca coma.
Agnoscitque vices naturæ, & grata parenti
Officij reddit mutua iura suo:
Exemploque monet, tales nos quærere amicos,
Quos neque disiungat fœdere summa dies.

Mutuum auxilium.

Loripedem ſublatum humeris fert lumine captus:
Et ſocij hac oculis munera retribuit.
Quo caret alteruter, concors ſic præſtat vterque,
Mutuat hic oculos, mutuat ille pedes.

Natura (quæ nihil aliud eſt quàm Dei prouidentia) vni tribuit quod alteri ademit, ad hoc ſcilicet, vt homines hominum auxilio egentes, congregarentur, & conuenirẽt in familias, pagos, vrbes, ciuitates & regna, vt homo animal eſt ſociabile.

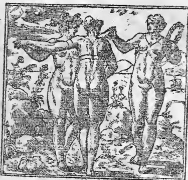
Auxilium nunquàm deficiens.

Bina pericla vnis effugi sedulus armis,
Cùm premerérque solo, cùm premerérque salo.
Incolumem ex acie clypeus me præstitit: idem
Naufragum apprensus littora adusque tulit.

Scutum bellicum olim tantæ amplitudinis erat, vt totum hominem tegeret, & à telis omni ex parte defenderet. Ad hæc connexa eius parte, corpus sustentante flumen tranari posset. Vt fecit Alexander, alioqui nandi imperitus. Cuius quidem scuti militaris imagine: verus designatur amicus, nusquam in quocunque periculo deficiens, & in omni rerum discrimine auxiliator.

Gratiæ.

Tres Charites Veneri assistunt, dominamq; sequuntur,
Hincque voluptates, atque alimenta parant.
Lætitiam Euphrosyne, speciosum Aglaia nitorem,
Suadela est Pithus, blandus & ore lepos.
Cur nudæ? mentis quoniam candore venustas
Constat, & eximia simplicitate placet.

An quia nil referunt ingrati: atq; arcula inanis,
Est charitum? qui dat munera, nudus eget.
Addita cur nuper pedibus talaria? bis dat
Qui citò dat, minimi gratia tarda pretij est.
Implicitis vlnis cur vertitur altera? gratus
Fœnerat. huic remanent vna abeunte duæ.
Iuppiter his genitor, cœli de semine diuas
Omnibus acceptas edidit Eurynome.

Lætitia, Pulchritudo, & Suauiloquentia, tres sunt Gratiæ, neminem non ad sui amorem allicientes, quas nudas esse oportet citra simulationem, promptas & celeres, ad obsequium, mutuo amore, ac benigna liberalitate coniunctas, ex bonis ingenijs ortas, & denique omnibus gratas.

HOSTILITAS.

In detractores.

Audent flagriferi matulæ, stupidique magistri
Bilem in me impuri pectoris euomere:
Quid faciã? reddámne vices? sed nónne cicadam
Ala vna obstreperam corripuisse ferar?
Quid prodest muscas operosis pellere flabris?
Negligere est satius, perdere quod nequeas.

Inanis impetus.

Lunarem noctu (vt speculũ) canis inspicit orbẽ:
Séque videns, alium credit inesse canem,
Et latrat: sed frustra, agitur vox irrita ventis,
Et peragit cursus surda Diana suos.

Vt frustrà canes lunæ allatrant, quã mordere non possunt. Sic oblocutores, inuidi vt canes in cassum magno alicui & excelso viro detrahũt, cui nihil malefacere queant, & quorum maledicta ipse haud audire dignatus, suarum virtutum cursum prosequitur.

Aliquid mali propter vicinum malum.

Προσωποποιΐα.

Raptabat torrens ollas, quarum vna metallo,
Altera erat figuli terrea facta manu.
Hanc igitur rogat illa, velit sibi proxima ferri:
Iuncta vt præcipites vtraque sistat aquas.
Cui lutea, Haud nobis tua sunt commercia curæ,
Ne mihi proximitas hæc mala multa ferat.
Nam seu te nobis, seu nos tibi conferat vnda:
Ipsa ego te fragilis sospite sola terar.

In eum qui truculentia suorum perierit.

PROSOPOPEIA.

Delphinem inuitum me in littora compulit æstus,
Exemplum infido quanta pericla mari.
Nam si nec propriis Neptunus parcit alumnis,
Quis tutos homines nauibus esse putet?

Si à nostris prodimur, quibus fidendum.

Εχθρῶν ἄδωρα δῶρα, In dona hostium.

Bellorum cœpisse ferunt monumenta vicissim
Scutiferum Aiacem, Hectoráque Iliacum,
Balthea Priamides, rigidum Thelamonius ensem,
Instrumenta suæ cœpit utérque necis.
Ersis enim Aiacem cõfecit, at Hectora functum
Traxêre Æmoniis cingula nexa rotis.
Sic titulo obsequij, quæ mittunt hostibus hostes
Munera, venturi præscia fata ferunt.

A minimis quoque timendum.

Bella gerit Scarabæus, & hostem prouocat vltrò,
Robore & inferior, consilio superat.
Nam plumis aquilæ clàm se neque cognitus abdit,
Hostilem vt nidum summa per astra petat.
Ouáque confodiens, prohibet spem crescere prolis.
Hocque modo illatum dedecus vltus abit.

Nullus est paruus inimicus.

Obnoxia infirmitas.

Pisciculos orata rapit medio æquore sardas,
Ni fugiant pauidæ, summa mariq; petant.
Ast ibi sunt mergis fulicisq; voracibus esca.
Eheu intuta manens vndique debilitas.

Vel post mortem formidolosi.

Cætera mutescent, coriúmque silebit ouillum,
Si confecta lupi tympana pelle sonent.
Hanc mẽbrana ouium sic exhorrescit, vel hostem,
Exanimis quamuis non ferat exanimem.
Sic cute detracta Gischas, in tympana versus,
Bohemos potuit vincere pontifices.

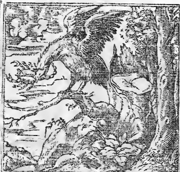
VINDICTA.

Iusta vindicta.

Dum residet Cyclops sinuosi in faucibus antri,
Hæc secum teneras concinit inter oues.
Pascite vos herbas: sociis ego pascar Achiuis,
Postremúmque Utin viscera nostra ferent.
Audijt hæc Itachus, Cyclopis que lumine cassum
Reddidit. En pœnas ut suus author habet?

Iusta vitio.

Raptabat volucres captũ pede coruus in auras
Scorpion, audaci præmia parta gulæ.
Ast ille infuso sensim per membra veneno,
Raptorem in stygias compulit vltor aquas.
O risu res digna. aliis qui fata parabat,
Ipse perit: propriis succubuitque dolis.

Cũ malus in malũ, aut in peiorẽ quid molitur, seipsum perdit, vt cum gladiator in homicidã incidit, fur in latronẽ, lusor in aleatorẽ, falsarius in veneficũ, fœnerator in auctionatorẽ, aut transfugã, Callidus, in versipellem, impostor in Planum. Coruus quidem malus est. At scorpius nocentior, qui cauda venenata interimit.

Parem delinquentis, & suasoris culpã esse.

Praeconem lituo perflantem classica, victrix
Captiuum in tetro carcere turba tenet.
Quẽis ille excusat: quòd nec sit strenuus armis,
Ullius aut saeuo laeserit ense latus.
Huic illi: Quin ipse magis timidissime peccas,
Qui clangore alios aeris in arma cies.

Idipsum est quod in iure legitur. Qui per aliũ facit, per seipsum facere videtur. Proinde crimine in omni, agens & instigans, eodem genere supplicii sunt puniendi.

Alius peccat, alius plectitur.

Arripit vt lapidem catulus, morsuq́; fatigat,
Nec percussori mutua damna facit.
Sic plerique sinunt veros elabier hosteis,
Et quos nulla grauat noxia, dente petunt.

Maligno crudelíque animo homines, eos abs quibus malè accipiuntur reformidant, neque cum illis congredi audent. At dolorem suum vlciscuntur in infirmos, & innoxios, abs quibus minimè sunt læsi. Nam (vt ait Suetonius & cõfirmat Comminus) Crudeles homines ferè sunt formidolosi, in supplices sæui, in audaces timidi.

Insani gladius.

Setigeri medius stabat gregis ensifer Aiax,
Cæde suum, credens cædere Tantalidas.
Hostia sic tanquam sus succedanea pœnas
Pro Laërtiade pro caueáque dabat.
Nescit obesse suis furor hostibus, errat ab ictu,
Consiliique impos in sua damna ruit.

Furore & ira (quæ temporaria est mania) perciti, sibi ipsis, plus quàm hostibus nocent.

PAX.

Turrigeris humeris, dentis quoq; barrus eburni,
Qui superare ferox Martia bella solet,
Supposuit nunc colla iugo. stimulisque subactus,
Cæsareos currus ad pia templa vehit.
Vel fera cognoscit concordes vndique gentes.
Proiectisque armis munia pacis obit.

Cæsar triũphans in Capitolium ascendit, cum Elephãtis quadraginta, senos lychnuchos gestantibus flammantes, & odoratos, in signũ pacis, bello partæ. Elephas nãque robore, ac dexteritate præstãs animal fuit bellicũ. Docili autem mansuetudine, triumphale animal, & pacificum.

Ex bello Pax.

En galea, intrepidus quam miles gesserat: & quæ
Sæpius hostili sparsa cruore fuit.
Parta pacē apibus tenuis concessit in vsum
Alueoli: atque fauos grataque mella gerit.
Arma procul iaceant, fas sit tunc sumere bellum:
Quando aliter pacis non potes arte frui.

Res eadē diuersis vsibus potest accōmodari. Nam vt gladius pacem, & iustitiam, sui formidine tuetur. Sic iniuriam, & bellum, audacia & confidētia parit. Proinde interdū necessarium est bellum, vt inde Pax sequatur. Quod indicat in icone galea, quę bellorum tumultibus caput armat. Pacis temporibus, Aluearij vsum præstat apibus.

Ex pace vbertas.

Grandibus ex ſpicis tenues contexe corollas,
Quas circum alterno palmite vitis eat.
His coptæ Halciones tranquilli in marmoris vnda
Nidificant, pullos inuolucréſque fouent.
Lætus erit Cereri, Baccho quoq; fertilis annus,
Æquorei ſi rex alitis inſtar erit.

Princeps optimus tutis locis, & cibi & potus copia inſtructis, ſibi ſubiectos homines fouet: tutiſsima eſt regni eius, & ſeculi quo viuit tranquillitas.

Doctos doctis obloqui nefas esse.

Quid rapis heu Progne vocalem sæua Cicadam,
Pignoribúsque tuis fercula dira paras?
Stridula stridentem, vernam verna, hospita lædis
Hospitam, & aligeram penniger ales auem?
Ergo abice hanc prædam. nam musica pectora summum est
Alterum ab alterius dente perire nefas.

Eloquentia Fortitudine præstantior.

Arcum læua tenet: rigidam fert dextera clauam,
Contegit & Nemees corpora nuda leo.
Herculis hæc igitur facies. non conuenit illud
Quòd vetus & senio tempora cana gerit,
Quid quod lingua illi leuibus traiecta cathenis,
Quêis fissa faciles allicit aure viros?
Anne quòd Alciden lingua non robore Galli
Præstantem, populis iura dedisse ferunt?
Cedunt arma togæ, & quamuis durissima corda
Eloquio pollens ad sua vota trahit.

Facundia difficilis.

Antidotum Ææ medicata in pocula Circes
Mercurium hoc Ithaco fama dedisse fuit.
Moly vocant, id vix radice euellitur atra,
Purpureus: sed flos, lactis & instar habet.
Eloquij candor facundiáque allicit omnes:
Sed multi res est tanta laboris opus.

Per Homericum Moly, herbam radice nigra, flore candido, & purpureo, quod inuentu perdifficile est: Eloquentia venit intelligenda, à principio quidem obscura, mox florens, perspicua & honorata. Inuentu tamẽ difficilis, nisi felicibus ingenijs, sed quæ omnem superat maliciam, & ipsam habenti, gratiam conciliat.

Antiquissima quæque commentitia.

APOLOGESIS.

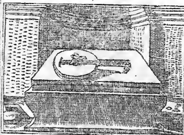
Pellenae senex, cui forma est histrica, Proteu,
Qui modo membra viri fers, modò membra feri.
Dic age, quæ species ratio te vertit in omnes,
Nulla sit vt vario certa figura tibi?
Signa vetustatis, primæui & præfero secli:
De quo quisque suo somniat arbitrio.

Insigni i Poëtarum.

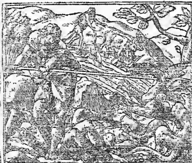
Gentiles clypeos ſunt qui in Iouis alite geſtant,
Sunt quibus aut Serpens, aut Leo ſigna ferũt.
Dira ſed hæc Vatum fugiant animalia ceras,
Doctáque ſuſtineat ſtemmata pulcher Olor.
Hic Phœbo ſacer, & noſtræ regionis alumnus:
Rex olim, veteres ſeruat adhuc titulos.

Musicam Dijs curæ esse.

Locrensis posuit tibi Delphice Phœbe cicadam
Eunomus hanc, palmæ signa decora suæ.
Certabat plectro Sparthyn commissus in hostem,
Et percussa sonum pollice fila dabant.
Trita fides rauco cœpit cùm stridere bombo,
Legitimum harmonies & vitiare melos,
Tum Citharæ argutans suauis sese intulit ales,
Quæ fractam imploret voce cicada fidem.
Quæq; allecta, soni ad legem descendit ab altis
Saltibus, vt nobis garrula ferret opem.
Ergo tuæ vt firmus stet honos (ô sancte) cicada,
Pro cithara hic fidicen aneus ipse sedet.

Litera occidit, ſpiritus viuificat.

Vipereos Cadmus dentes vt credidit aruis,
Seuit & Aonio ſemina dira ſolo:
Terrigenûm clypeata cohors exorta virorum eſt,
Hoſtili inter ſe qui cecidêre manu.
Euaſêre quibus monitu Tritonides armis
Abiectis data pax, dextráque iuncta fuit.
Primus Agenorides elemẽta, notáſque magiſtris
Tradidit, vſuanem iunxit & harmoniam.
Quorum diſcipulos contraria plurima vexant,
Non niſi Palladia quæ dirimuntur ope.

Dicta septem sapientum.

Hæc habeas: septem Sapientum effingere dicta,
Atque ea picturis qui celebrare velis.
Optimus in rebus modus est (Cleobulus vt inquit)
Hæc trutinæ examen, siue libella docet.
Noscere se Chilon Spartanus quemque iubebat.
Hoc specula in manibus, vtraq; sumpta dabũt.
Quod Periander ait, fræna adde Corinthius iræ:
Pulegium admotum naribus efficiet.

Pittacus at ne quid (dixit) nimis. hac eadem aiunt,
Contracto qui gith ore liquefaciunt.
Respexisse Solon finem iubet. vltimus agris,
Terminus, haud magno cesserit ipse Ioui.
Heu quàm vera Bias, Est copia magna malorum:
Musmoni insideat effice Sardus eques.
Ne praes esto (Thales dixit) sic illita visco
In laqueos sociam parra, meropsque trahit.

Hæc sunt Apophthegmata, memorabiléſque ſentẽtiæ ſeptem virorum, qui in Græcia ſapientes ſunt habiti, earúmque rerum imagines per quas figurari poſſunt: Cleobuli Statera mediocritatem ſignificat: Chilonis ſpeculum, ſuipſius cognitionem. Pulegium Periandri iræ moderationem. Pulegium nanque per inferiora bilem purgat, naribus admotum lipothymiæ medetur. Gith Pittaci luxum prohibet. Eſt etenim Gith ſemen minutum, quod modicè cibis admixtum dat ſaporis gratiam: nimium vero necat, aut conuellit. Solonis terminus (cuius ante facta eſt deſcriptio) admonet, conſiderandum eſſe in omnibus finem, maximè mortis. Sardus eques in Muſmone Biantis nota. Malorũ multitudinem ſignat. Sarda enim gens mala malè audit. At Muſmon Mulus eſt è Corſica, non maior capra, cæterum iniquæ mentis beſtia. Vtriuſque autem magna eſt copia. Denique Merops illaqueata, quæ cæteras in retia allectat, Thaletis nota dehortatur ſponſionem facere. Nam qui vel corpore, vel bonis pro alio ſponſor eſt & ſe vadem conſtituit, libertatem ſui in ſeruitutem, & periculum adducit.

IGNORANTIA.

Submouendam ignorantiam. Διχλογ σμός.

Quod monstrũ id? Sphinx est. Cur candida virgini
Et volucrum pennas, crura leonis habet? (ora
Hanc faciem assumpsit rerum ignorantia: tanti
Scilicet est triplex causa & origo mali.
Sunt quos ingeniũ leue, sunt quos blanda voluptas,
Sunt & quos faciunt corda superba rudes.
At quibus est notum, quid Delphica litera possit:
Praecipitis monstri guttura dira secant.
Namq; vir ipse bipesq; tripesq; & quadrupes idem
Primaq; prudentis laurea, nosse virum. (est

Mentem, non formam plus pollere.

Ingressa vulpes in Choragi pergulam,
Fabrè expolitum inuenit humanum caput,
Sic eleganter fabricatum, vt spiritus
Solùm deesset, cæteris viuisceret.
Id illa cùm sumpsisset in manus, ait:
Hoc quale caput est! sed cerebrum non habet.

Vulpis huius (quæ versutum hominem signat) Apophthegma, in multos torqueri potest: qui faciem quidem hominis extrà, præ se ferentes, intus sensu, & ratione sunt vacui.

Diues indoctus.

Tranat aquas residens precioso in vellere Phrixus
Et flauum impauidus per mare scandit ouem.
Ecquid id est? vir sensu hebeti, sed diuite gaza,
Coniugis aut serui quem regit arbitrium.

Hellespontum Phrixus puer traiecit, in ariete aureo obequitans: quem sessor pro arbitrio dirigit. Aries autem simplicissima est, & stolidissima pecus, bono tamen corporis habitu, & conferto lanæ mollis tegumēto. Aurum diuitias. Puer, aut seruitutem aut iuuenilem significat ætatem. Quare Phrixus aurei velleris ariete, Pontum transuectus, aut vxor est, aut seruus, aut Pusio virum, aut Dominum, diuitem quidem, sed stolidum pro arbitrio quocunque velit transferens.

MATRIMONIVM.

In fidem vxoriam.

Ecce puella, viro quæ dextra iungitur. Ecce
Vt sedet: vt catulus lusitat ante pedes?
Hæc fidei est species: Veneris quam si educat ardor,
Malorum in læua non malè ramus erit.
Poma etenim Veneris sunt, sic Schenëida vicit
Hippomenes. petijt sic Galatëa virum.

Reuerentiam in matrimonio requiri.

Cùm furit in Venerem, pelagi se in littore sistit
Vipera: & ab stomacho dira venena vomit.
Murænámque ciens, ingentia sibila tollit,
At subitò amplexus appetit illa viri.
Maxima debetur thalamo reuerentia, coniunx
Alternum debet coniugi & obsequium.

Prudentis serpentis exemplum, qui cum Muræna congressurus prius venenum euomit, ea vero sibilo euocanti paret, & ad eum mox adnatat. Sic & coniugatos oportet cum Amoris connubialis reuerētia mutua conuenire, & coire: omni prius affectu malo ex animis eiecto & simul cum vestimentis deposito.

In fœcunditatem sibi ipsi damnosam.

Ludibrium pueris lapides iacientibus hoc me
In trivio posuit rustica cura nucem:
Quæ laceris ramis perstrictáque ardua libro,
Certatim fundis per latus omne petor.
Quid sterili posset contingere turpius? eheu,
Infelix: fructus in mea damna fero.

Liberorum generatio naturalis quidē est lætitia, verùm perniciosa, & pœnitenda: quoties parentū ruinæ, infamiæ, aut mortis sunt in causa. Quemadmodum nucis fructus in causa est, vt arbor, de qua productus est, saxis sudibúsque petatur, ramíque eius diffringantur.

Amor filiorum.

Ante diem vernam boreali cana palumbes
Frigore nidificat, pracoqua & oua fouet:
Mollius & pulli vt iaceant, sibi vellicat alas,
Quēis nuda hyberno deficit ipsa gelu.
Ecquid Colchi pudet, vel te progne improba? mortē
Cùm volucris propriæ prolis amore subit?

Palumbis quæ exclusorū in hyeme pullorū gratia fouendorum seipsam deplumat & alget: exēplum matribus est pietatis, opprobrium verò illis, quæ suos infantulos aut incuria perire sinunt, aut etiam necant, vt Progne, & Medea.

Pietas filiorum in parentes.

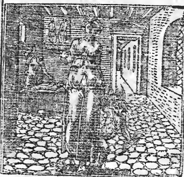

Per medios hosteis patriæ, cum ferret ab igne
Aeneas humeris dulce parentis onus.
Parcite (dicebat) vobis sene adorea rapto
Nulla erit: erepto sed patre summa mihi.

Magna certè gloria est filio, ei vitam aut restituere, aut tueri abs quo vitam acceperit, nempe parenti. Quod laudatissimum Aeneæ factum celebratur.

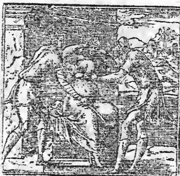
Mulieris famam, non formam, vulgatam esse oportere.

DIALOGISMVS.

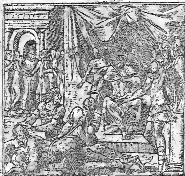
Alma Venus, quænā hæc facies, quid denotat illa
Testudo, molli quam pede Diua premis?
Me sic effinxit Phidias, sexumq́ referri
Fœmineum, nostra iussit ab effigie.
Quodq́ manere domi, & tacitas decet esse puellas,
Supposuit pedibus talia signa meis.

In pudoris statuam.

Penelope desponsa sequi cupiebat Vlyssem,
Ni secum Icarius mallet habere pater.
Ille Ithacã, hic offert Sparten. manet anxia virgo
Hinc pater, inde viri mutuus vrget amor.
Ergo sedens velat vultus, obnubit ocellos.
Ista verecundi signa pudoris erant.
Quãs sibi prælatum Icarius cognovit Vlyssem,
Hocq; pudori aram schemate constituit.

Nupta contagioso.

Dÿ meliora pÿs (Mezenti) cur age sic me
Compellas? emptus quod tibi dote gener,
Gallica quem scabies dira & mentagra perurit:
Hoc est quidnam aliud (dic mihi saue pater)
Corpora corporibus, quam iungere mortua viuis,
Efferaq. Etrusci facta nouare ducis?

CVPRESSVS.

Indicat effigies meta, noménque Cupressi
Tractandos parili conditione suos.

A L I V D.

Funesta est arbor, procerũ monumenta Cupressus
Quale Apium plebis, comere fronde solet.

A L I V D.

Pulchra coma est, pulchro digestáq; ordine frõdes
Sed fructus nullos hæc coma pulchra gerit.

QVERCVS.

Grata Ioui est quercus, qui nos seruatq́; fouetq́;,
Seruanti ciuem querna corona datur.

ALIVD.

Glande aluit veteres, sola nunc proficit vmbra,
Sic quoque sic arbos officiosa Iouis.

Indicat Dei beneficētiam eiusmodi esse, vt percepto, consumptóque eius fructu vmbra etiam, & memoria vsum aliquem præstet, vt Mosis, & Prophetarum scripta Euangelium adumbrarunt.

SALIX.

Quòd frugisperdam salicem vocitarit Homerus,
Clitoris homines moribus adsimilat.

Homerus Poëtarum maximus, Salicem próprio epitheto frugisperdam dixit, quod fructum nullũ proferat, & in aquis, aut propter aquas proueniat. Per hoc significans hydropotas abstemios parum frugiferos esse, aut corpore aut animo. Tum maximè quod salicis semen calorem naturalem extinguere, & vim generandi perimere dicatur.

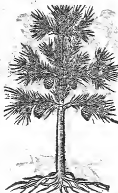
ABIES.

Apta fretis abies in montibus editur altis:
Est & in aduersis maxima commoditas.

PICEA.

At picea emittat nullos quòd stirpe stolones:
Illius est index, qui sine prole perit.

Picea ab radice ad summum nullos de trunco stolones producit, hominem significans, qui sine liberis decedit.

COTONEA.

Poma nouis tribui debere Cydonia nuptis
Dicitur antiquus constituisse Solon.
Grata ori & stomacho cum sint, vt & halitus illis
Sit suauis, blandus manet & ore lepos.

Cydonia mala cor reficiunt, suauem halitum ori inspirant, quæ olim neogamis pro munere oblata de more, admonebãt, vt erga cõiugem, mundo corde, paris affectibus, ore odorato, pudicáque verba, & honestos sermones spiranti forent.

HEDERA.

Haud quaquàm arescens hederæ est arbuscula, Ciss[o]
Quæ puero Bacchum dona dedisse ferunt:
Errabunda, procax, auratis fulva corymbis,
Exterius viridis, cætera pallor habet.
Hinc aptis vates cingunt sua tempora sertis:
Pallescunt studijs, laus diuturna viret.

ILEX.

Duritie nimia quòd ſeſe rumperet ilex,
Symbola cimlis ſeditionis habet.

Seditioſi populares durißimæ ceruicis, cum vnà contineri, & concordes conuenire non poſsint, ob rigidiorem, & nimis peruicacem naturam ab inuicem ſeparantur, locúmque dant manui Poteſtatis, quæ in eos irrumpens diſgregat, diſperdit, & vltricibus ſupplicijs ad nihilum redigit.

AMYGDALVS.

Cur properans foliis præmittis amygdale flores?
Odi pupillos præcocis ingenij.

Amygdalus omnium prima floret, & facillimè perit. Sic & præcox ingenium (vt ait Fabius) haud temerè vnquam peruenit ad frugem.

a.'me nd ra...

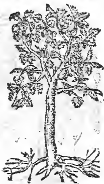
BVXVS.

Perpetuò viridis, crispóq; cacumine buxus,
Unde est disparibus fistula facta modis,
Deliciis apta est teneris, & amantibus arbor.
Pallor inest illi, pallet & omnis amans.

Buxus in foliis perenni est virore, in ligno autem exangui pallore, quo tamen tibiæ excauantur harmonicæ ad amatoria carmina, suauiter personanda. Sic & amatores viuaci amoris calore, & iuuenili vigore virēt, biliosis affectibus suffusi pallescunt. Voce autem & sermone sunt blando, ac suaue loquenti.

MORVS.

Serior at Morus nunquam nisi frigore lapso
Germinat: & sapiens nomina falsa gerit.

Non nisi hyeme præterita Morus germinat extra hyemis rigoris, & gelu periculum. Sic & vir sapiens nullo in negocio præpropere festinat ante tēpus: nec quicquam periclitatur, sed tuto rem agit. Quare hæc arbor Græco nomine μῶρος dicta videtur ἀντιφραστικῶς; μῶρος enim Græcè, stultus est Latinè. At contrà sapiens videtur, quę florem, & fructum ab hyemis iniuria præseruat.

MALVS MEDICA.

Aurea sunt Veneris poma hæc: iucũdus amaror
Indicat, est Græcis sic γλυκυπικρ☉. amor.

Citris mala fert aureo colore, austero cum dulci sapore, & amaro cortice. Talis & est affectus Amoris, cuius Dea est Venus, aureo ob id malo à Paride donata.

LAVRVS.

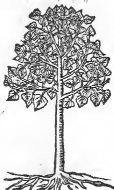

Praescia venturi laurus fert signa salutis.
Subdita pulvillo somnia vera facit.

ALIVD.

Debetur Carolo superatis laurea Poenis.
Victrices ornent talia serta comas.

POPVLVS ALBA.

Herculeos crines bicolor quòd populus ornet,
Temporis alternat nóxque, diésque vices.

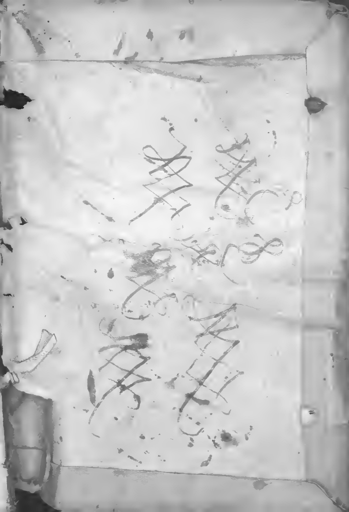
INDEX EMBLEMATVM IN LOCOS COMMVNES DIGESTORVM.

Doct

Aliud

FINIS.

87

95